

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égtes évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közpolek),

Él 1131-41 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI
TÁRSULAT
KÖNYVTÁRA

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: Ö cs. és kir. fensége Jászfőherceg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termények; II. főcsoport: Mezőgazdasági termények; III. főcsoport: I. alcsoport: Szőlőszet és boraszat; IV. főcsoport: gépek és eszközök **június 30.**

III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs, **augusztus 1.**

Bejelentési ívek kaphatók: Kiállítási irrodánál, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdíjak a bejelentésnek egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendőké.

Pályázat gyógyszerári használatra alkalmas vadon termő orvosi növények ismertetésére.

Azáltal, hogy a hazánkban vadon termő és a gyógyszerári használatra alkalmas orvosi növényeket népünk nem ismeri, gyűjtésükkel s a forgalom számára való előkészítésükkel nem foglalkozik, évenként igen nagy összegre menő használható anyagok mennek veszendőbe, holott ezek a nép kevésbé munkapédés tagjainak, kivált a gyermekeknek, nők

nek és az agognak igen jelentékeny kereseti forrását képezhetnék. Hiszen köztudomású, hogy a vadon termő, gyógyszerári használatra alkalmas orvosi növényekből évenként bevétel sorolunk, holott az itthon termettek feldolgozásával nemcsak a hazai szükségletet lehetne fedezni, hanem jövedelmező kivitelre is jutna belőlük. Hogy ezeket a növényeket bárki fölsmerhesse és forgalomra alkalmassá kikészíthesse, az OMGE. tanácsa egy népies nyelven irt ismertető füzet kiadását határozta el, melyre az alábbi feltételekkel nyílt pályázatot hirdet.

Kivántatik azon gyógyszerári használatra alkalmas orvosi növények népszerű nyelven irt ismertetése, melyek hazánkban vadon teremnek. Az ismertetésnek a növény pontos leírásán kívül, az előfordulás helyét, virágzásának idejét, a kereskedelem tárgyát képező növényrészt, az eladásra való előkészítés módját és mikéntjét, az eltartás módját és a forgalombahozatalra legalkalmasabb csomagolási módot kell tartalmaznia. Minden növény ismertetéséhez az illető növénynek színes képe csatolandó, mely lehetőleg eredeti legyen, de már megjelölt képek is megjelölhetők, melyeknek kiadási jogát az OMGE. fogja megszerezni. A vadon termő orvosi növények közül kivántatik azon gazdasági anyagoknak a fentlhez hasonló leírása is, melyek a mezőgazdaságokban mellékterményként nyerhetők és gyógyszerári használatra alkalmasak (csereznyeszár, anyarozs stb. ef.).

A mű terjedelme a színes képekben kívül 4—5 nyolczadréti nyomtatolt ívre

terjedhet s az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezelése alatt levő Szimónyak alapítványból inwentik 75 ft tiszteletdíjjal fog jutalmaztani.

A pályám az OMGE. tulajdonába megy át s kiadásáról az egyesület gondoskodik.

Pályázók a munka részletes tervezetét, egy próbafejezetét és színes képet, nevük és címük megjelölésével **f. évi augusztus 31-éig** küldjék be az OMGE. igazgatóságához (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) mely a tervezetek megbírádásáról gondoskodik s ennek alapján a munka megírására a megbízást kiadja. A megírással megbízandó pályázó a kész munkát **f. évi december hó 31-éig köteles benyújtani.**

Budapest, 1399. június 18.

Forster Géza,

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület igazgatója.

Exlex buzaárak.

Ira: Baross Károly.

Egy kis figyelmet kérek tisztelt olvasóm, ezt a cikkyt ha kissé hosszú és unalmas is, ne tessék félredobni, olvaszuk el, edes mindnyájunknak haszna lesz belőle.

Az a kérdés, amellyről most írok, sok-sok milliónyi drákinkba vag, mert hiszen első sorban attól függ fáradságunk, befektetésünk, gazdasági vállalkozásunk gyümölcse, hogy milyen a buza ára.

Nagy kérdés, egész irodalmat írtak már meg róla, sokszor eredményesen, sokszor eredménytelenül. De ez utóbbi nem volt csoda. Hiszen egy ígyet sem burkolnak egy be a hamis teóriák köpönyegébe, egy kérdést sem gubancoltak úgy össze mint a buza árának az alaklását azok, akiknek hasznuk volt

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

Az Adriance, Platt és Co.
new-yorki gyár
világhírű
kékéskötő-, marokrakó-, arató- és
fűkaszázó-gépeinek

Minden a mezőgazdaság keretében tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** a gazdákra nézve legelőnyösebb beszerzési forrás. A szövetekez alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „ÜZLETI ÉRTESÍTŐ”-jét bárkinél ingyen és bérmentve megkűd.

A V. Vermorel-féle
villefranchei gyár
világhírű
peronospora-tenekendőkészítő, „Excelstor” székénegező és „La Torpille” kénvitrágygó gépeinek

abból, hogy a termelő és a fogyasztó ne lásson a színhálat, ahol a játékok készíttetik elő a kiváltásgosn, akik diringálnak a világ gabonapiacán.

Magyarországon is sok szó esett még már ebben a kérdésben, és hogy ma tisztában látnak, tessék elhinni, hogy ezt annak a megessét sok szónak köszönhetjük.

A mi buzaárának alakulásánál forduló pontot kellett volna, hogy képezzon az 1893-iki év, az t. l., amelyben a kéis zömértől megszint buzaárának terítet lenne, vagyis több buza árunk be, mint amennyit kiültünk.

Ez az állapot azóta állandósult.

A mig a magyar buzaárak a monarchia területén nem volt elegendő piacra, addig ki kellett azt vinnünk a külföldre, ami azt jelelti hogy Magyarország annyival előcsóbbnak kellett lenni a buzaárának a külföldi áraknál, amennyit volt Budapestről Berlinbe stb. a kiviteli költség, tehát fuvarjdi, vám stb.

Ezt az árifferenciát a budapesti és a külföldi árak között, annak idején mindenki természetesen találta és bár mi magyar agráriusok szomorúan láttuk hogy a német és francia gazdák mennyivel többet kapnak sokkal rosszabb minőségű buzaárjukért mint mi, bele kellett a változathatlan nyugodunk, mert feleslegünk kivitele akár buza, akár liszt alakjában csak ilyen árifferenciák mellett volt lehetséges.

Ezt az árifferenciát elnevezték a malomkerésben megindult vitákban *paritásnak*. 1893 óta azonban, vagyis azóta kezdől fogva, amikor a monarchiánál nem volt kivinni való buza ár megint emek a paritásnak a jopossultása és a magyar buzaáraknak az 1893-ik évtől kezdve magasabbaknak kellett volna lenni, mint a berlini, párisi stb. buzaárak voltak.

Magasabbaknak kellett volna lenni azért, mert annak a magyar buzaárak nem volt szűkeése arra, hogy a monarchia határain belül menjen árunk teljesen szabadon alakulhattak volna az európai kontinens árához, amelyeket különösen az amerikai és egyéb tengeren túli, verseny szab meg.

Ezt a versenyt pedig mi a legtovábbalról kapjuk, ha a keleti államok felé hcsüllet megártjuk és megártatjuk a törvényt, vagyis az 1 ft 83 kr. védámót és nem csináljuk azt az olosbaságot, hogy vasut és gőzhajós vonalainkon 38—50 koro tarifafedezvémekeket adunk az idegen buzaárak.

Vagyis az amerikai és más tengeren túli buza, ha szigorúan fentartjuk a törvényneinkben előírt védámet csak a berlin—hamburg—budapesti költséggel, vagyis körülbelül 1 ft 80 kr. és a vámmal 1 ft 83 kr., vagyis összesen 3 ft 63 kral drágábban jöhetett volna Budapestre.

Emel az árthéletnél azonban a keleti védelem teljes érvényesülése mellett már bejöhett volna, az orosz és a román buza is, az tehát teljesen nem érvényesülhetett volna, de a budapesti áraknál legalább is a keleti védelemmel, vagyis 2—2.40 kral kellett volna magasabbaknak lenni a berlini stb. áraknál.

És a magyar gazdák el is érték volna ezeket az árakat, ha a budapesti malomok, a törvény ellenében eldöt: és ma is érvényben levő jogtalan előnyökkel, 1891-től kezdve az őrségi engedély révén és nagy vasuti kedvezményekkel be nem hozták tízezerhárom millió hatszáz ezer mm. idegen. buzát és azt a vámentészek (1 ft 83 kr.) és a tarifa kedvezményekkel (38—50 kral), révént mintegy 2—2.40 ftrtal olosóbban nem dobják a magyar piacokra.

A malomok ezen törvénytelen beüzemlének volt első sorban következménye, hogy a magyarországi áraknál ha nem is egészen, de bizonyos mértékig a legutóbbi időkig fennmaradt a paritás, vagyis a buza ára Magyarországon 80 kr, egész 1 ft 50 kral nem

hogy drágább, de még mindig olosóbb volt, mint a külföldi buzaárak.

A magyar malomok üzemelei által mestereségek lételetlen éven alacsony gabonárak, amelyek közülösen 1895 és 1896-ban voltak szembeszökéek, amikor az utolsó négy év alatt vámentészen behozott, mintegy hat millió mm. idegen termék 6 ft 50 kr. 7 forintra nyomta le a magyar buza árát, tették csak egyedül lehetővé azt, hogy a budapesti malomok fentartathaták némileg is a külföldi kivitel.

Ezen kétes dicsőségük ára fejében azonban a budapesti kartalmalok visszállelé 5—6 év óta, a magyar mezőgazdaság 38—47 millió mm. évi termésében métermázsnak legalább 2 ft 50 kr. 3 ft árcsökkenést idéztek elő.

És hiába volt a gazdák minden panaszra, hiába volt a termelő közönség minden kérése, mai napig nem volt kormány, mely a sok millió gazdát, a budapesti malomrésvényes csoportok törvénytelen machinációján el megvédelmezte volna, amely gátat vetett volna annak, hogy egy a központon túlfeljöttök, örökös és nagygyar a saját kezű közlájnak hiúségétse kedvéért, száz milliók károsítsa meg a nemzet fentartó réteget, a magyar mezőgazdaságot.

Ma már némileg javult a helyzet, de a malomvisszállelé még ma is legalább két forintra tartják lejjebb a magyar buza árát, mint ahogyan törvényes állapotok között annak állani kellene.

Ezek a mai magyarországi ex-lez buzaárak.

A megszűnt paritás.

1897-ben történt, hogy az agráriusok hosszas küzdelmének nyomása alatt a kormány legalább a saját fináncz érkeket kezdeni védelmezni, a malomok ellen, amelyek már akkor sok millió forint kamatmentesen belezelt vámmal tartoztak az állampénztárnak.

Hat hónapot tözött ki a kormány, a vissz-kivitelű idő maximumul.

A malomokak vagy le kellett számolni a vámmal, vagy ki kellett vinni a lisztet.

Az a hat hónapos terminus is egy rettenetes védelmezés, hat hónapig azt lehetett a malomok Magyarországon vámentészen a romániai buzaárul amit akarnak, de mégis emek köszönhetőék, hogy lényegében megszint a paritás a külföldi buzaárak és a magyar buzaárak között és hogy ma a kontinensen Budapestben, Berlinben, Párizsban, Danzigban, Bécsben körülbelül egyformán a gabonárak.

1897-ben Magyarország egy kissé rosszabb volt a termés és ty a monarchia fogyasztását még kevésbé voltak képesek fedezni mint azelőtt.

A kormányrendelet pedig kényszerítette a malomokat, körülbelül 2.5 millió mm. őrségi métermázst, még 1898-ban behozott buza-mennyiségét megselelő listá kénté, vagy az utána eső év elszámolására.)

Most azért fizesz megkülűt a malomoknak. Fuss vagy ázzan.

A monarchia piactai pedig 1897-ben egyszerre megszabadultak a hat hónapra szóló kormányrendelet folytán körülbelül egy millió mázssa vámentés idegen buza nyomásától.

Forszítottak ugyan ismét az őrségi engedélyt a malomok, behoztak 1897-ben is egy millió 600 ezer q idegen buzát, de a fokozódó befogyasztás folytán és mivel már csak hat hónapi vámentéllet volt, ezzel az őrségi mennyiségével sem voltak képesek annyira le-

nyomni a magyar gabonáiraikat, hogy magyar lisztet lényeges mennyiségben vihettek volna ki.

Meg is tudtunk a számtalozó kivitel, dacára annak, hogy 1898-ban ismét hozták be a malomok őrségiengedélytel egy millió 963 ezer q idegen buzát, tehát két év alatt 3 millió ötszáz ezer mázst, a mivel szemen 1897-ben már csak 880 ezer 1898-ban pedig csak 742 ezer q lisztet voltak képesek kivinni, vagyis körülbelül 2 millió métermázssal kevesebbet, mint amennyi buzát behoztak azelőtt.

Ezt a két millió métermázst megtaljuk a statisztikáknak, mint olyan mennyiségét, a melyet a malomok nem tudtak kivinni, hanem az utána eső vámmal, a hat hónapi határidő lejártával elszámolták.)

És ezzel bobizonyosodott, a mit mi agráriusok már öt évvel ezelőt megfogoltuk, a mit előre láttunk, a mit tudtunk, hogy az őrségi engedélyvel őrszi árszállelések csak egy törvénytelen, de végeredményben haszontalan támogatása a túlfeljöttök export malomiparának, egy inxéjő az ügyi haladókának, a minek azonban az életerős, nemzet-fentartó magyar mezőgazdaság, éveken át mestereségek általcsára nyomott buza árának sok millió forint adta meg az árát.

Ma dacára minden törvénytelenségnek bekövetkezett az állapot, hogy a magyar malomok nem képesek több lisztet kivinni, és ezzel megszűnt a monarchiánál minden kivite, a mi a buzaárán van összefüggésben.

Gloria in excelsis!

Ezzel megszűnt a paritás is és ma a magyarországi buzaárak körülbelül egyenlők a nyugati piacok buzaárával.

Buzajtyék a júzet június 14-én:

Hamburgban	9 ft 50 kral
Berlinben	9 ft 51 "
Danzigban	9 ft 51 "
Párizsban	9 ft 87 "
Bécsben	9 ft 80 "
Budapestben	9 ft 70 "

Ezek az árak azonban még mindig nem a természetes árak a magyar buza árának ma is már ezeknél sokkal magasabbnak kellene lenni, ha Magyarország gabonaforgalmában is a törvény, job és igazság uralkodnék.

De nem uralkodik, a mi a magyar gazdáknak, ha nem elég óvatosak, az idén is sok milliója kerülhet.

A mai buzaárak még mindig ex-lez árak.

Az őrségi engedély eltörlése.

Hogy a magyar gabonaforgalomban a törvényes állapot bekövetkezése, az az őrségi engedély teljes eltörlése, vagyis az szükséges, hogy idegen buza Magyarországon sem adás-vele, sem fogyasztás tárgyát vámentészen ne kértse, hanem is tarifafedezvényekkel ne részesülhessen.

A fenti árkimutatsából látnak azt, hogy a magyar buza ára dacára minden mesterkedésnek, már nem a paritás szerint alakul.

Hogy ez az őrségi engedély dacára bekövetkezhetett, emek előszörőn oka volt 1897-ik év rossz termésének, a mikor, sőt még az 1898-ik évben is a monarchia fogyasztása is igényelt 1.5—2 millió q idegen buzabehozatalt.

De az is igaz, hogy ez az ex-lez állapot következtében vámentészen bejött buza még mindig nyomást gyakorolt az árakra és ezért nem emelkedett felül a külföldi jegyzésnek a magyar buza ár.

Ha az őrségi engedélyvel a malomok vissza nem érhettek, hanem minden behozott q buza után, a mint az a határon keresztül jön, előre le kellene az egész vámtól fizetni, ha nem volnának a román buzaárak Magyarországon még ma is tarifafedezvényezve, vagyis

*) Ez az engedély a kormányának 3.5 millió állandó költséget jelent a mit a budapesti malomok állandó dívenek.

ha a törvényekben előírt 2—2 ft 40 kr védelme a magyar termelésnek érvevényül volna, ma a buza árának Budapesten legalább is 11—50—12 frtnak kellene lenni.

Hogy mit jelentene ez a gabonár az ideén Magyarországon, a mikor törhető tovább annak kiállításai, az bővebben fejtegetni felesleges.

De hát ilyen ex-lex állapotban, a miben mi is élünk, nemcsak ez az őrségi előnyünk minden biztosítva, hanem vesztelveti a kormány az eddigi eredményeit is.

Nemcsak hogy nem követeli az őrségi előnyök, a kivételnek az azonosított (a mint azt a törvény előírja) és ez által lehetővé teszi, hogy hők hónapok belül vámentesen, termékeidvézményekelti ma is körülbelül két millió mmásra román buza nyomja a magyar piacot; de törvénytelenül Budapesten bármely kereskedőnek is szabadrakatárakat engedélyezven, előtér hogy szűcsézerre q vámentesen beraktározott buza bázisamóverek anyagát képezhesse, a magyar buza ellen.

Erre a példa az ideai tavasz, a mikor a malmok ország-világ láttára csináltak a hadjáratot a búrzen a gazdák ellen, lenyomva az ősi buza árat egyszer 7 ft 90 kra.

Persze beletrőtt a késők, de ez nem a törvények szigorú, becsületes végrehajtásán, hanem azon mulott, hogy az Ur isten Románianak rossz termést adott.

Az ideai tavasz azonban megfontíthatott minden gondolkodót ambrét arra, hogy az őrségi engedély csak azért kell a malmoknak, hogy a hat hávi leszámítási idő és a szabadrakatár korlátlan felhasználásával hasznt indítsanak buzaáruk ellen.

Az egész őrségi engedélynek a malmok különben is csak ezt a törvénytelen előnyét veszté igénybe. Ok ma elenyésző csekély mennyiségű lisztet vizneké, de azért őrségi mennyiségű vámentesen kezdé hónapok há, arra spekulálta, háha sikerülne a bázisamóverek ügy mint 5—6 év előtt, háha ismét lerombolják a gabonárakat*, s az alacsony árak mellett ismét sikerül kivinnők.

Törvényesek hajótörést szenvedtek s bár megakadályozták a magyar árak szabad fejlődését, de a paritás*, a mely a nagyban való kivételnek alapfeltétele, többé hála istennek visszaláttani nem lesznek képesek és így nem is lesz többé ártó, a mi csak a magyar buza lényeges körülményének árán volna elérhető.

Ebből pedig nem kérünk.

De azért az őrségi engedélyt má gyakoralata és a szabadrakatárakat még mindig őrségi fejtve a gazdák ellen a malmok kezében és kellejnek nem sajátánál a magyar kormánynak a mulasztás. Hogy a közpénzügy törvények keretében ez a kérdés véglegesen meg nem oldotta, és tudva tovább tör olyan törvénytelen állapotokat, a melyek a magyar gazdaságokéknak s így az országunk, épp egyúttal nagy gonafolyogásokról piacunk Ausztria javára, évenként sok milliótök kériünk.

Pedig ebben a kérdésben az osztrákok nem képeztek akadályt, hanem igenis ez az engedélyesség nem egyéb, mint a magyar bázisamóvalmok, lényegében hábivaló, az országra pedig káros delegetése.

Az egyik osztrák lap azt írja, hogy a két kormány abban állapodott meg, hogy 1901. évi július hó 1-én óhajja megfontolást az őrségi engedélyt; egy magyar, a kormányhoz közel álló újság pedig azt, hogy még nem állapodtak meg.

Nem tudom miben áll a dolog, de azt igen, hogy az őrségi engedély fenntartása, 38—40 millió q évi termést vélt a magyar buza értékek 70—80 millió q évi értékesítését jelenteni amiből a Ausztriából való 7—8 millió q készpénzen eladott kivételnek tekintve, az osztrákoknak ajándékozunk évi 14—16 millió forintot.

Ezzel azután le is romboljuk fa kiegyezésnek minden gazdasági előnyét.

És ez mind csak azért van, hogy 2—3 budapesti malom meg ne bukjon, és kivirhesen Angliába oleón, 7—800,000 q finom lisztet.

Ha valaha, hát most van itt az ideje annak, amikor már teljesen kimutathatólag, minden magyar gazda zsebére egy kérdés, amikor legalább két forintot rabolnak a a malomviszádsékek minden megtermelt métermáza buza árától tőlünk, mondom itt a zistenkedési óra, hogy a magyar gazdáközönég mind egy szálig fejlőljen és feltrévet minden mellettkörintek, köztüljén jogot, törvényit és igazságot, a melyek politikáján is és tiltakozzunk az ex-lex buzaárak ellen.

Utóljára is kell, hogy Magyarországot kormány meghallgasson benünket és végtére is meg kell hogy szünjön az őrségi engedély.

Társuk s a buza.

Addig is azonban tisztelt gazdátársak ahogy lehet, segítünk magunkon és felhazárdra a kedvező helyzet, ne nézzük telenül a világ folyását, hanem igyekezzünk javunkra fordítani a viszonyokat.

Hogy áll a világ ideai aratása?

Amerikanák 30—35%-al kevesebbet termesz, mint tavaly; Románianak egy rossz a helyzete, hogy valószínűleg buzaáraknál tilalm léptének életbe, hogy ami termett, az odahaza maradjon kenyérnek; Oroszországnak már tavaly sem volt igen kivinni valója, az ideán, tekintve szintén rossz természet és az őrségi és eredményes ipari politikája folytán növekedő fogyasztást, még rosszabb lesz: egyrészt a közpénzügyi törvények által és eltekintve érvől-évre ugys rohamosan hanyatló exportképességükől, és a rossz természet is minimálisan nagy redukálni kiviteli képességük.

Egy komoly angol statisztika 170—180 millió q-val becsüli kevesebbet ez egész világot a ideán, mint tavaly, vagyis körülbelül annyival, amennyi egész Európának az évi importzéksége.

Ma nem is abból él Európa, amit trőlhétre behoz, hanem azokból a készletekből, miket a télen nyárra felhalmozott, (mint a budapesti román készletek) és ez okozza, hogy a gabona ára, amelynek magasabbnak kellene lenni, olyan alacsony, mint amilyen.

No meg természetes, hozzájárul a malmok és egyéb üzleti körök azon törekvése, hogy aratás előtt lehetőleg alant tartásák az árakat, számítsa a gazdák közérhelyzetére.

Ez az utóbbi módszer különösen Budapestet tud érvényesülni, ahol a későbbi határidők ma mind olecsobbak, különösen a malmok manipulezői folytán, míg a külföldi piacokon a későbbi határidők mind drágábbak vagy csak csekély különbséggel jegyeztetnek az effektív buzaárakhoz.

F. hó 14-én volt a buza:

	Párisban	New-Yorkban	Chikágóban	Bpsten
Effektiv	20 15	82 1/2	—	970
Juniusra	20 15	—	—	925
Juliusra	20 35	81	75 1/2	—
Szeptemberre	20 55	81	76 1/2	884
Decemberre	20 55	82 1/2	77 1/2	884

Amig a külföldi piacokon természetesen alakulnak az árak és a későbbi terminusok emelkedők, addig Budapesten az őrsi buza kb. 50 frtól a kész buzaárul, pedig drágábbnak kellene lennie.

Kellene — és lenne is, ha nem volna a malmok kezében az őrségi engedély, ha nem volna a kereskedők kezében a román buza szabadrakatár intézménye, amely segítésével 2 ft, 2 ft 40 kr bonifikációval elárasztóval a budapesti piacot idegen árural. Izzik akkor, amikor a magyar gazdánknak is eladnánk kellene.

És ezek a törvénytelen gyeverek tessék csak lehetővé, hogy a magyar gazda a világon az egyetlen, aki ha ma szorultságól óssze előtér

eladja a buzáját, egy forinttal még kevesebbet kap kérle, mint a buza mai effektív ára, a helyett hogy többet kapna.

Igazán fáj a szívem, ha ma előre való 8 ft 80 kros, 9 ftros eladásokról hallok.

Ez nem egyéb mint öngyilkosság, amelyet elősegít a magyar kormány szál, hogy a malmok világos törvényeségeit tőr.

Hogy az egész európai kontinensen alacsony a gabonárak, legjobban illusztrálja a porosz gazdasági kamarák legutóbbi hivatalos árjegyzése, amely kimutajta, hogy pl. a mai berlini árákhoz viszonyítva a tengerentúli exportalmok piacainak árai, hozzászámítva a német vámost, fuvar, átkarolás stb. költségeket, mennyibe jönné ma loco Berlin az importál buza.

Igy a f. hó 14-iki árak mellett kerülne a buza Berlinbe szállítva:

New-Yorkból	—	—	—	10 ft 73 kra
Chikágóból	—	—	—	10 " 47 "
Liverpoolból	—	—	—	10 " 50 "
Odesszából	—	—	—	10 " 38 "
Rigából	—	—	—	9 " 79 "

Ezekkel az árakkal szemben f. hó 14-én Berlinben a buza átlagára 9 ft 51 kr volt.

Tekdát ma a világ egészen export-piaczán drágább a buza, semhogy az Berlinbe, tehát az európai kontinensre, az itteni alacsony árak folytán behajtsen.

Ugyazúgy teljesen szünetel is az export Angliát kivéve, a hol olyan alacsonyak az árak épp szabad kereskedelmé folytán, a melyek importját lehetővé teszik.

Már pedig Európának éppugy az ideán, mint más országoknak, szükség lesz importra és az árakat úgy kell alakútni, hogy ez az import lehetővé legyen.

Tekdát:

1. vagy le kell szállani a gabona árának New-Yorkban, Chikágóban, Liverpoolban, Odesszában, Rigában, hogy az export létesülhessen;

2. vagy fel kell emelkedni az áraknak Párisban, Hamburgban, Danzigban, Berlinben és így tovább, azaz, hogy az európai import létre jöhessen.

Nohát tekintve Amerika, Oroszország, Románia és általában az egész világ közpelen álló természetű arra, hogy Amerikában, Oroszországban stb. csökkenjenek a mai árak, nem számíthatunk, de igenis biztosak lehetünk abban, hogy az európai piacok árai fogják emelkedni a annyira, hogy a szükséges buzaimport lehetővé vádjék.

Tekintettel arra, hogy Magyarországnak nem az idénre vár 38 millió, de még 42—45 millió q termést mellett sincsen a Monarchiának kivitele, természetes, hogy a magyarországi buzaárak is a külföldi buzaárakkal lépést fogják meg a té, tehát az európai buzaimport bekövetkezésé előtt, emelkedni.

Helyes és törvényes politika mellett az idén már ottelvéni önmagától be kellene következni annak, hogy a magyar termelésnek törvényeinkben biztosított 2 ft, 2 ft 40 kr ért védelme teljesen érvényesüljön és a magyar buza ugyanannyival legyen drágább, mint a berlini, párizsi stb. árak.

És az Uristen kegyes volt az ideán úgy intéznie, hogy a magyar gazdák okossága ezt az előnyt ha egészen talán nem, de nagy mértékben megszerzhéti az országunk.

Miert?

Mert a rossz természetek folytán meg lesz természetesen zserleg nehezítve az őrségi engedélyvel való behozatalt, és a gazdák igen könnyen közpénzügyrezték a vevők magasság árak feltrévet. Nem mondom, hogy az ex-lex forrján elérhető a külföldi árak felett az egész felirt jogok többlet, tehát különben meg is, de annak felét egy forintot, biztosan.

Vissza kell tartani legalább annyi magyar buzát, különösen a közép- és nagybirtokokon annennyit a budaipeti malomok évenként felőrölnek, tehát 5-6 millió q-t nem szabad elcsúszóban eladnunk, mint a birtok jogviszonyok felül egy forinttal, vagyis a f. hó 14-iki irjegyzésekhez képest 10 frt 55 kor, azóta semet emelkedve az árak még feljebb, monadjuk talán aradársá 11 frt 50 kr. — 12 frton.

Gazdák!

Soha még oly feltétlenül nem uraltuk a tért mint ma, és igazsággal az idők szararára.

Tartsunk össze egyre, nem kell akkor egyéb mint aki csak teker, ne dobjá meg ha áldoztatba került is, a gabonáját most a piacra.

Döntő fordulaton jelentene ez összetartásunk a magyar ágrár népszerűsora.

Ki kell adni a jelszót és be is kell tartani.

1. Le az ez-lez buzadrakkal a magyar piacokon.

2. Nem adjuk a buzát olcsóbban aradársá 11 frt 50 kr — 12 frt és azután is mindig legalább egy forinttal drágábban mint a berlini árak.

Gazdák! mentjük meg ezeket a milliókat a nemzetnek.

Ha akarjuk megmenthetjük.

Ez az én legjobb hitem, legjobb tudomásom.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rotavetesző: Kerpely Kálmán.

A repesény és vadrepze irtása.

Kiegészítéül Navratlyi Oszkár ur úry című közleményéhez.

A somogyzei Balaton-Szent-Györgyön való gazdálkodás ideje alatt két év tavaszon volt dolgom a túlságosan elszaporodott repesényvel. Mindkét alkalommal zabtáblámban lépett fel.

Első alkalommal egy 8 holdas zabvetésben olyannyira elszaporodott annak körülbelül fele részében, miszerint a zabot a legelőre megbeszélés alapján a repesényes zabot ezélszerűen vétem egyszerűen lekaszáltnati a gom teljes vizsátsa idején s a letakaruit s felszárogtatott zabos repesényt a közelfekvő gyulnikaloha hodratva alomul használtam fel.

A zab után lóvetkezett kukoricavetés azelőttimnek adtam ki harmadszorszerét megmunkálásra oly feltétellel, hogy azok annyiszor tartoznak a táblát megkapdini, ahányszor csak felveri a táblát a gom. Ily intézkedés által sikerült a gyomot alaposan kirtanom.

A másik zabvetés 12 holdas volt. A szénakaszás idején egyes fölteken szintén nagyon elszaporodott repesény, nem úgy azonban, hogy e föltekot a zabot megbeszélés gadságos lett volna lekaszáltnati, de meg a tusok mezei munka mellett nem is foglalkozhattam vele.

Ekkor gondoltunk arra, hogy a németek példájára mi is kísérletet teszünk a permetezés által való védekezésről, bár az igazat megvallva — nem igen számítottam sikeres eredményre.

A munka kivételével közönséges kézi peronoszópéremetezőgépet és rézgázoldatot használtam. Nem lévén adataim az oldat készítésére, kísérletet tettem 2 és 3% os rézgázoldattal olyformán, hogy egyik repesényes fölöt 2, a másikat 3% os oldattal permeteztettem be.

Sokoldalú éfolygatom mellett talán S napig nem is jutottam közölsbe a permetezett fölteknek a repesényről teljesen lesült levetés virágmaradványait vagy még jobban mondva a repesény száraz kóróját találtam.

Most aztán kiterjesztésem vizsgálódásomat arra is, vajon mi a különbség az erősebb és gyengébb oldattal permetezett föltek között? Vagy különlegesen a 3% os oldat után a zab levétésnek növekedés is tartalmazott birtok föltek, sőt ahol tulerős volt a permeteg, egyes sások felül is voltak száradva, meg a 2% os oldat a zabra semmiféle ártalmas hatást nem gyakorolt, de a repesény itti is tönkre volt téve.

Aratás idején azonban az erősebben permetezett s szövetében megátmodott zab is egészen magához irta, kihagyta a bajt. Ezek közlsbe után, szemben a Navratlyi Oszkár ur érdekes adataival, kiegészítéül is a tárgyanban a „Közlekek” hasábján megjelent közleményeknek — melegen ajánlhatom a repesény elleni védekezésnél a rézgáz 2% os oldatát, bár mint minden elszaporodott gom, úgy a repesény irtása legelőszárterében úgy eszközölhető, ha kapósóvényt vetünk elgázosodott táblába s eltekinve az egyévi tudráda követélséi költségektől, kapáltatunk ismétellen két-háromszor, ha kell négyzer is, de mindig közel és mindig alaposan.

Horváth Jenő.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rotavetesző: Monostori Károly.

Megjegyzések a bonyhádi ténés- és üszódijazásról.

II.

A bonyhádi díjazásnál elővezetett állatok között valamit feltűnően szóp és kiváló egyedem nem láttam. Mint halom, a mult évi hógyézi díjazás s tekintetben sikerült volt. Azonban a mi nagy közönséget s a vevőket minden érdekl, láttam olyan egyöntúti a fejlődésnek oly szép fokán álló állományt, mely minden hazai tenyésztésk után érdeklőtől örömmel tölthetett el.

És volt ez oly tömegben s a mi valóban imponálhatott. Pedig az a fő, hogy legyen egy jóminőségű, kellő mennyiségű piros trunk és az meg volt. Ismeretes, hogy az ilyen díjazások rendszerint a közélsbe fekvő községek vesznek részt. Tevel községsből, mint halottam, magából 450 drb állatot vezettek elő. Van tehát anyagunk bőven, csak tanultuk azt megbeszélni.

Jelenlétém alkalmával a jury szives engedelmével, mint „csendes szemlélő” figyelemmel kísérem az ó működésüket is.

Nem lesz talán felesleges és teljesen érdekelten, ha eljárásukat röviden szintén ismertetem, s az ó engedelmükkel néhány megjegyzést is szeretnék ehhez fűzni.

A jury két csoportban, a ténének és üszódijazásnál megküldök, mindkét csoportban 5-6 taggal. Először szemlét tart a sorban koriatok mellett felláttott állatokon, s a szemle alapján legjobbnak táldt állatokot két plajbással számozva „kiszimeli” s ezeket külön korláthoz állítatja. Az így kiválogott állatok egyenkint elővezetnek, gondosab szemle alá vétnék, tehát mintegy másodszor kirtóval tartják s csak a legutára, körülbelül jelszó annyi, mint ami díjban részesülhet fejásmót kap, s ezek már most pontosítás alapján bíráltatnak.

A pontosításnál a közönségesen használatban levő körülbelül a Lydin-féle bírálati külön táblák dolgoznak; minden egyes pontnál külön táblázatra s megjegyzésekre megállapított számot a bizottság jegyzője írja be.

A pontosítások alapján ítéletnek aztán oda az egyes díjak.

As díjárés tehát egyszerű és gyakorlatias, azonban bocsánatot kérek, nagyon helytelenség tartom az hogy minden pontosítás adásánál külön táblésköztséket tartanak s

ennek eredményét jegyzni aztán fel a jegyző. As ilyen eljárásnál nem a bizottság, de egyes hangyább bíráló nézete fog érvényre jutni. Sokkal helyesebb, ha minden bíráló maga jegyez s a végösszeget az aradársáadásnál kapja. Az állat. Nem lasubb ez sem, hiszen a számkösszeadása és közpáranysáosnak vétele helyett minden egyes értékség megállapításánál a tanakosás, esetleg szavazás kapacitálás stb. szintén idétl vesz igénybe, sőt nem egyszer a bírálok összerúdlését vonvám maga után. A helyes bírálatot ki is zárja. A külön-külön bíráls értékség szerint mindki önállóbb, igazabb s a való ténynek megfelelőbb mint ha az egrytes tándésköztsék alapján végezétek.

A bírálok szigoruan bíráltak a fajajelleget, szem előtt tartva az állát, hasznosítást, tejszó jellegét. Azonban nékem legalább a bírált folyamán s a bírálati eredmények alapján úgy tünik fel, mintha a tolnamegyekek maguk sem volnának egészen tisztában a megkívánandó jelleggel.

Tudom, kemény dolgot amit mondok; megfellelésem tárgyalóságogást igazolhatja teljes ösztönseggem, tartozom azonban állításom igazolására is.

A tolnamegyekek nem szives ismerik el, hogy többé-kevésbé a szimmenthal jelleg után törekszenek, habár regenerátor szimmenthal bikákat használtak és használnak.

A „régí bonyhádi jellegét” keresik, a mely elismerem, hogy nuszokban elter a szimmentháltól, a melynek alapját mégis ez képezi.

Ezen kisebb részletekben elterést abban látják, hogy inkább a tejszó jellegét keresik, így helyesen; az erős, de nem goromba csonzatot, finom bört, finom szőrzetet.)

A szinben elterést abban látják, hogy a szimmenthálnál most divatos vilagosabb piroskárk helyett a sötétebb piros szinezésű „tarkák”, „bonyhádi”-nak, melynek a piros szín nagyobb, egyenlete felölsébb van elosztra. Azonban éppen az üszóknél az első átút elől erőseleg egy csaknem egészen piros, csakis a fejen és végtagokon fehér, de különben igen szép állat nyerte, meg a második egy csaknem egészen fehér, néhány piros foltal a testén, úgy hogy az üszóknél épp a bonyhádiak által óhajtott külső inkább találtam meg a többi díjazott állatnál, melyeknél az általuk felláttott követelmények mellett oly konformitást volt látható, mintha a többi 17 drb állat ugyanazon tenyésztés istállójából össevalogtató került volna ki. De midőn már e szinbeli egyöntútesítés törekszenek, kár, hogy épp a kiválóbban mellöztek e követelményeket.

Feltűnt még, hogy a ténenk csoportjában egy határozottan pinzauzi jellegű ténés is díjazottot,**) habár csak negyedik díjjal. A széles fehér stráf a hátón, a vörös szinezésnek az oldalakon való egyforma elterjedtsége, sőt a fásizottság nyomai is észrevehető voltak nálán. Korántsem vagyok a pinzauzi jellegű ténés mint a ténés már ismételt ezirányú észlálásomból többen kivételmentek. Csak az egyöntútesítés törekvés rovására mennek tartom, ha más fajajellegebbé való állat is a díjazott közé kerül. Ha a fekete szinezésűt kerülik és pedig nézetem szerint nagyon helyesen, mint olyan jeleket, melyek a vér és a meg a kesélyebb vérszázalékának keresésnek nagyon szembejött jelei, úgy épp oly joggal a pinzauzi szembejött törkeverék jeleit is kikerüldenek tartom.

**) Mindent megálátjuk a meszkiben szimmenthálnak is, a melyeket jobb tejszóknak, finomabbaknak ismernek az eredeti szimmenthálnak, s melyeket mégis sokszor bevisznek Svajczba és mint eredeti szimmenthálnak adják el, hogy magasaab árakat érjenek el velük, mivel nagyjából azonos tulajdonságúak megkülönböztetésre nem eredetiek.

**) A nem díjazottak között akadt volna még jó és bonyhádi jellegű.

Lesznek, tudom, a kik másolyognak ezen észrevételeimen, tulozottak tartva az egyöntetűsége való törekvés hangzatossá és fontosságot. Hát én állítottam meg, mert én beszéltök az helyen és az alkalommal annak fejtegetésére jogosolt-e, helyen való-e az én állításom és kivánóságom, de mielőtt valaki ezekért elítélne engem, kérem legyen irántam egy kis kiméletelem, s ítéletének kimondása előtt olvassa el Kiss Mihálynak a „Köztelek” felvő évi 36-ik számban megjelent közleményét.**) Ha az ott mondottnak után is elítélnek, hát én nagy sajnálattal önök kénytelen voltam az ítéletet elviselni.

Nagyan előmozdítja a tolnamegyek törekvéseit az a pártatlan érdeklődés a gazdasági részéről, amelyet nálunk láthatunk. A nagy számban lévő középirtók, az intelligens gazdasági osztály, mind erkölcsi kötelezettségek tartva a gazdasági élet tagjaként annak és a népek érdekében előmozdítják. És szinte csodálatos, hogy az a tevékeny tolnamegyei gazd. egylet csak mintegy harmadfél száz tagot számlál (eből is körülbelül 70 község) kik semmi más előnyben nem részesülnek, minthogy egy szép köteletség szolgálhatnának. Miért nem vonják be az egyletbe a kisbirtokosokat is?

Azt mondják ezeknek mindennemű megterhelést kerülni kívánják. Nem tudom azonban ez érvelés helyességét. Az évi egy forintnyi tagsági díj nem nagy terhe a kisbirtokosnak sem és ezek az egy forintok egy summában igen nagy erőt képviselnek. Úgy tudom a tolnamegyei gazdasági egyesületnek sincs vágyona.

Felolvasás volna neki évi 3—4 ezer forint rendes bevétel? A vasmegei gazdasági egylet, a mely pedig vagyonos, 5000 tagot számlál, ezek között legalább is ötfélelézer az egyforintos tag kiszagadók köréből. A sopronmegei, mely ezer és néhány taggal bír, szintén körülbelül évi ezer forintot kap kiszagadók tagsági díjából. Az én én magyar-óvári tenyésztési egyesületnek, mely csak harmadik éve áll fenn, egyedül biztos jövedelmét az az ezer forint képe, a mit csaknem kizárólag kiszagadónk fizetnek be.

Azt az egy forint megterhelést szívesen elviseli a kiszagada, mikor addó alkalommal bőségesen visszatérő az neki, az egylet pedig pénzhez jut, tevékenységet sokszorosan fejleszthet. De a pénzbeli kérdésen kívül nagy jelentőséget tulajdonítok a kiszagadók tagságának azért is, mivel ez az *szeszteritáció-ság érdekl.* fejleszt nagy mértékben, ez pedig oly erkölcsi erő, amelyet megmérni, pénzben kifejezni nem lehet.

Reflexióimat talán nem veszik és ne is vegyék rossz néven a tolnamegyek. Meg lehetnek róla győződve, hogy jelen soraim megírásánál csakis az ügyesretet vezérlet.

Ujhelyi Imre.

A fejőstehenek etetése s a tej zsiartartalmának fokozása.

P. G. a „Köztelek” szerkesztőségéhez az alábbi kérdést intézte:

„Szivességek a „Köztelek”-ben velem, tehénzsétem részére, zsiartartalom fokozására alkalmas takarmányozási összeállítás közölni olyformán, hogy tehénem hizának ne utaljanak, de a tejek zsiartartalmát növeljék. Rendeltetésem a hizaság, azaz a rendű hizaság, mint, tegnerdára; továbbá szeszteritáció vagy hímjénőségű sarjúságna 1/2-része és 1/2-része zabszalmával keverten. Takarmányrápma meg mintegy 200 q, ezenkívül szőlőcserépa két mennyiségben s később szőlőbalkonyok sál és zóli családok. Kóráp nem étetek a tehéneknek állandóan istállóba vannak.”

A tehének tejlőképessége nagy mértékben individuális tulajdonság, melyet a takarmány által csak nagyon kis mértékben tudunk befolyásolni. Anyagi bizonyos, hogy a tehének és a hibigabb tejet választanak, ha, ha elégtelenül tápláljuk, de az is bizonyos, a filös mennyiségben etetett táplálványok teljesen hatástalanok maradnak. Ebből önként következik, hogy a tehének legmegfelelőbb etetése individualitástól függ, miután pedig az individualitás annyira, ahány a tehén, annal-gyarmat egyet tehenet másképp kell etetni, ha s az akörül hogy a takarmány legjobban értékesüljön. Ezen alapszik a modern takarmányozásban most annyira hangzatosított individualitás etetés, melyet a takarékos nyugati államokban nemcsak a fejőstehenek, de a többi állatok takarmányozásánál is követnek.

Nálunk kevesen gyakorolják az individualitás etetését, mert többnyire szigorúan ragaszkodnak a szakkönyvek és gazdasági zsebnaptárakban foglalt táplálványszabványok állászámaikhoz s azilyalapon kiszámított takarmányt egyenlően alkalmazkák a tehénzséteknél, de éppen emiatt sok takarmányt is pocsékolnak el a nagy kárt okoznak maguknak. Pedig egy kis utánjárásal könnyen lehet e bajon segíteni s a tehenértást jövedelméből lehet tenni, de akkor tisztába kell lenniük azaz, hogy a fejőstehenek legmegfelelőbb táplálványkészítése körülbelül a következő határok között változik 1000 kg. élősúlyra:

száranyag	185—355 g.
em. fehérje	20—35 g.
zsr	04—06 g.
szénhidrát	100—150 g.

Táparány átlag 1:5:5.

Télen a szalastakarmány 12—20 kg. s a marhaszó 10—70 grm. között változhat s utóbbi által 40 gr. lehet.

E tapasztalatlan alapuló számok azt bizonyítják, hogy vannak tehének, melyek 1070 kg. élősúlyra vonatkoztatva már 2 kg. fehérjét érnek el tejlőképességük tetőpontján s ha több fehérjét etetünk velük, meg fognak ugyan hizni, de több vagy kövérebb tejet nem fognak adni. Másrészt azonban oly tehének is vannak, melyek szintén 1000 kg. élősúlyra vonatkoztatva csak 35 kg. vagy még ennél is több fehérjével érnek el tejlőképességük maximumát s ha az ilyen tehénekkel kevesebb fehérjét etetünk, akkor kevesebb és hibigabb tejet is választanak el a azoknál, mintestig is nagyon leromlanak, mert tógyműködésük annyira urajla a táplálkozást, hogy szükség esetén még a lerakott szervi fehérjét is felhasználják tejtermelésre. Ezért fontos az, hogy a fejőstehenek etetésénél ne csak a tej mennyi s minőségére, de a tehén egészségére is ügyeljünk tekintettel, vagyis hogy a teheneket úgy tartassuk, hogy azok se soványak se kövérek ne legyenek.

Nálunk, de a művelt külföldön is számtalan példára utalhatunk, ahol a tehének vagy nagyon kövérek, vagy nagyon soványak, s rendszerint a nagyobb, vagy mondjuk uradalmi tehénzséteknél tartják a teheneket nagyon szét, nagyon fél attól, hogy mennyi fehérjét a testebe lerakodva. A kövérebb állatok a teste több fehérjét tartalmaz, mint a soványé s e miatt több fehérjét is bont szét; nekünk tehát főlegesen fehérjét kell a kövér állattal etetnünk, ha azt akarjuk, hogy testulaját változatlanul megtartsa, ez pedig nagymértű fehérjehiányzást jelent, mert a szébotított fehérjét nagy nyújtás kárányát, mint egy trágárt javítja. A kövér test tehát mindig drágábbban termeli a tejet, mint a sovány,

ámbar a nagyon soványak is vannak hátrányai, nevezetesen, hogy a sovány tehének kevesebb s hibigabb tejet választanak el, továbbá korábban apadnak el, és gyengébb borjakat szülnék, mint a jó állatok.

Ezekkel remélhetőleg annyira tisztátart állapotomat, hogy kérdéző ur meg fog bocsájítani, ha a kívánt takarmányozási receptet helyett csak néhány tandacsca szolgálok, de előbb megégyeszen hangsúlyozom azt, hogy a mit én imént mondtam, nemcsak a tej mennyiségére, de minőségére is vonatkozik. Nekünk ugyancsak nem áll határimunkban a tehének zsirosabb teinek az elválasztásra kényszeríteni, mint a minöre individualitásuknál fogva képevisetnek vannak s emiatt csak arra szorítozhatunk, hogy a tehének segítségével individualitásuk érvényesítésére képesítsük őket. Gyakrabban állítottak ugyan már, hogy vannak bizonyos takarmányok, melyek egyáltalában képesek a tej zsiartartalmát fokozni. Sokféle tejet kísérő uton igyekezett behatlyozni, hogy a takarmány zsiartartalmát, valamint az, hogy minő zsiart tartalmaz s hogy a zsiar miképp van benne oldozva, szembebetű befolyást gyakorol a tej zsiartartalmára, de ezek az állítások a tapasztalatnak, vagy legalábbis kétes érteketeknek bizonyítottak be. Egyelőre csak a tej mennyiségénél, vagy a tej minőségénél, de ez az eszköz bizonyosan alapul s rendszeres tejlévesztalok eszközésletet tételezi föl.

Miután tehát a mit ténykedésünk a fejőstehenek etetésénél csak változó individualitásnak kell kiaknázása felé irányul, a gyakorlatban az a feladatunk, hogy ezeknek individualitásával jöjünk tisztába. Ezt pedig nagyobb tehénzséteknél, vagy érjük el legkönnyebben, ha az összes tehéneknek ugyanazt az alaptakarmányt, vagy helyesebben mondvá ugyanazt a minimális táplálványt mennyiségét adjuk, mely-lyel a gyengébb tehének érik be, a jobb tehénekkel pedig még annyit abrakarmányt etetünk, amennyit a tehéneknek meg kell adni. A kérdéses esetben pl. következőképp lehetne az alaptakarmányt 1000 kg. élősúlyra megállapítani: 40 kg. répa, 8 kg. anyazésna, 5 kg. zabosbalkony, 4 kg. zsecska, 2 kg. repecepogácsa. Ebben a takarmányban foglaltatik: 207 kg. száranyag, 2 kg. emészthető fehérje, 04 kg. em. zsr, és 11 kg. szénhidrát.

Ezzel valószínűleg beérk a gyengébb tehének, a jobbaknál pedig fokozni kell az abrakot, de e célra nem ajánlom a repecepogácsát szaporítani, mert attól mellékit kaphat a tej. Szintugy kukoricát sem lesz célszerű használni, mert az kevés fehérjét tartalmaz s ezért nem hat kellően a tej elválasztására. Ellenben nagyon jó közoldított tehénekre a sztyáryri halcsiszolat, nevezetesen a malátszira s a sztrított sórtörköly.

Nálunk ugye látszik még nem méltatják kellően a sztrított sórtörkölyt Németországba kénytelenek szállítani, mert nem igen csak beiföldi verője; pedig az idejében sztrított sórtörköly nagyon figyelemre méltó abrakarmány, és sokat is lehet belőle a tehénekkel etetni, anélkül, hogy a tej izének ártana.

Ami a kérdéses tehének nyári istállózását illeti, csak annyit említek meg, hogy a luczerna s zabosbalkony etetése alkalmasan célszerű lesz a tehéneknek szalmán is adni, mert hiány s a luczerna tulajdonságai fehéreben s emiatt pajzaroljuk azt, ha csupán csak luczernával hazaroljuk a teheneket jöjökni. Ami pedig a csalamódra illeti, annak etetése idejében részint luczernát, részint fehérjében gazdag kereskedelmi takarmányt is kell a tehéneknek adni, mert a tisztán csak csalamóddal tartott tehének leromlanak és hibigabb tejet választanak el.

Meg kell említenem, hogy a tehének individualis tejlőképességére a nyári istállózás alkalmával is kell ügyelni, vagyis a jobb tehe-

** Kiss Mihály: „A lönyesztető egyesületek kérdéséhez.”

nekel több lucernát s a esalmadétoetés idejében több abrakot kell etetni, mint a gyengébb tehenekek.

Csekléi László.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Növényélet- és körtani állomás Magyar-Övართ.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a Magyar-Övართ létesített növényélet- és körtani állomás részére, 10,257,98. szám alatti a következő szervezeti szabályzatot hagyta jóvá.

1. §. Az állomás czíme: „Magyar királyi növényélet- és körtani állomás”; székhelye Magyar-Övართ.

2. §. Az állomás közvetlenül a földművelésügyi m. kir. miniszternek van alárendelve.

3. §. Az állomás feladata:

I. A növényéletnek körébe vagy kérdése megoldása, u. m.: a) azon hatások tanulmányozása, amelyek az kedvezőtlen élethez viszonyok a mivelti (mező-, kert-, szőlő- és erdőgazdaság) növényekre gyakorolnak; b) a mivelti növények táplálkozása, növekedése és szaporodására vonatkozó kérdések tanulmányozása a gyakorlati czél szem előtt tartásával.

II. Gyakorlati irányú és tudományos működés a növénykörtán terül a parazitagombák és virágos paraziták által a különböző mivelti növényeken okozott károk és ezek elhárítás módjainak tanulmányozása czéljából, nevezetesen: a) az említt paraziták fejlődés-tanának tanulmányozása; b) az állomáshoz mező-, kert-, szőlő- és erdőgazdák, valamint más az ügy iránt érdeklődők által beküldött növényeken mutatókór, fent említt paraziták meghatározása és ezzel egyetemben a védekezés tekintetében utbaigazítás adása; c) az említt betegségek közül a fonosabbak ellen kisminty és nagyon eszközlendő védekezési kísérletek vezetése; és egyes növénybetegségek ellen ajánlott védekezések, illetve az e tekintetben szükséges órántézkedések keresztülvitelének felügyelése; d) nyílantaralás a fent említt betegségek feléptének, elterjedésének és kártételeinek Magyarország egész területén, főleg az állandó gazdasági tudóstók, a gazdasági, kertészeti, szőlészeti és erdőszeti egyesületek, a szakmába vágó szakiskolák, illetve intézetek, a mező-, kert-, szőlő- és erdőgazdák közreműködésével; e) a külföldön mutatókór növénybetegségek szemmel tartása, javaslattok tétele azok behurcolásának megakadályozása iránt teendő intézkedések ellettég.

III. Az állomás szakmájába vágó ismeretek szóval és írásban leendő terjesztése.

IV. A földművelésügyi m. kir. miniszter utasítására a növényélet- és körtán körébe vagy vizsgálati és tanulmányi végzése, valamint szakfelvételek adása.

4. §. Az állomás hatóságok, továbbá a 3. §. b), illetőleg d) alatt említt egyesületek és magánosok vehetik igénybe. A vizsgálat czéljára beküldendő anyag (növény, növényrész) vagy tárgy gondosan csomagolva, az anyag származási helyének, annak felőlésére vonatkozó körülményekről, a beküldő nevének, lakhelyének (postálállomásának) tisztes közlése mellett küldendő az állomáshoz. Az anyagokat tartalmazó csomagok, ha csak a beküldés nem az állomás felkérésére történik, valamint írásbeli megkeresések mindig bérmentésű adandók fel az állomás czímére.

5. §. Az állomás a hozzá beküldött tárgyak és anyagok vizsgálatát díjmentesen teljesíti, utbaigazításokat díjmentesen ad. Ha azonban helyszíni vizsgálat kívánatik, az állomás kiküldöttjeinek utköltégei és napidíjai a kiküldést kívánó fél által fizetendők. Közérendű esetekben tartandó helyszíni vizsgálatok költségei az állomás által fedeztetők.

6. §. Az állomás munkatársai az állomás működésére vonatkozó kiadmányokat díjtalanul megkapják.

7. §. Az állomás személyzete a következő: a) az állomás vezetője; b) a segítők; c) a szolgák. A segítők létszáma a szükséghez képest állapítható meg.

8. §. Az állomás vezetőjét a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki. A segítőknek, valamint a szolgáknak az állomás vezetőjének előterjesztése szintén a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

9. §. Az állomás vezetője az állomás összes ügyeit intézi s ezekért, valamint a lét-táért és költségadomány kezelésért felelős. A költségadomány felhasználásáról negyedévenként szabadszájban szerkesztett és okmányolt számadás alapján beszámol. Az állomás működéséről évenként jelentést, valamint a következő évre munkatervet tartozik az előjáró miniszternek bemutatni.

10. §. Az állomás segítői az állomás vezetőjének vannak alárendelve, ki munkakörükét megállapítja. Az állomás szolgáló a felmerülő szolgáló teendők ellátására az állomás vezetőjének vannak alárendelve.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A Fűkaszalógépek használata.

III.

A zabosbűkköny kaszálása.

Némely esztendőknél egyáltalán nem nagy a kár, ha a lucernát az állomás szolgáló a felmerülő szolgáló teendők ellátására az állomás vezetőjének vannak alárendelve.

11. §. Az állomás vezetőjét a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki. A segítőknek, valamint a szolgáknak az állomás vezetőjének előterjesztése szintén a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

12. §. Az állomás vezetője az állomás összes ügyeit intézi s ezekért, valamint a lét-táért és költségadomány kezelésért felelős. A költségadomány felhasználásáról negyedévenként szabadszájban szerkesztett és okmányolt számadás alapján beszámol. Az állomás működéséről évenként jelentést, valamint a következő évre munkatervet tartozik az előjáró miniszternek bemutatni.

13. §. Az állomás segítői az állomás vezetőjének vannak alárendelve, ki munkakörükét megállapítja. Az állomás szolgáló a felmerülő szolgáló teendők ellátására az állomás vezetőjének vannak alárendelve.

14. §. Az állomás vezetőjét a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki. A segítőknek, valamint a szolgáknak az állomás vezetőjének előterjesztése szintén a földművelésügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

a) a tavalyi trágya is felszínre került. A gépek egytől-egyik elhelyeztek a mélyebb — vizbarázás — helyeken s ilyenkor a hirtelen zökkenés, a gép hirtelen megállása és felgaskodása nem egy ízben költötte a kocsist az ülésről, többek közt magamat is.

Szóval az elképzeltet legrosszban kaszálása esett a találat és mégis mint a hű gép tudott benne dolgozni azután, mikor már rájötték a nyitásra, hogyan kell azt beállítani és vezetni.

A mult évi kísérletek tapasztalatai erre nézve azt mutatták, hogy a dőlő buja és nedves zabos bűkköny kaszálásánál a következők tartandók szem előtt.

A metszőbűkköny tehát a kasza és vezetője legmagasabbra állítandók, mint már említetve lett, a buja zabosbűkköny alsó része ugyanis használatban, félig rothadt, pocséká vál szövényey, melynek erőnek abszolúte nincs s mely a takarmány közé keveredve, annak eszóságát ronítja.

Ha ugyanis a metszőbűkköny alacsony áll, akkor a kések — felső végük élesek eltrágyulják ugyan ezt a szövényeyt, de csakhamar eltűnődnek vele, mert egy-egy alacsony lenvő több szöbör is a kés alá kerül, ugy hogy a kések, mint zseccák aprítják azt több darabra. Természetes dolog, hogy aztán egy-egy kis szálдар beleszorul a késvezelekbe, ezt követi a többi s egyszerre csak megáll a gép.

A metszőbűkkönynek tehát oly magasan kell állni, hogy a szálakat csak ott metsze ki, a hol azok könnyűbe meghajolva felfelé hajtanak.

A kaszáló újak felé billentődik, mert csakis így képesek kikerülni — s még így sem mindig — az alsó szövényeyt. Ha a kaszáló újak vízszintesen vagy páncsra felé billentődnek állnak, akkor azok belekapnak, mint a fűt (új) a kőcsha s azt egy darabig tartva sikerül nekik szétválasztani, illetve feltegni, de azután ösztörölődik előttük a csomó s a gép képtelen tovább menni.

A gép rudja magyara esendő. A fűkaszáló gépeket ugyanis rudjuk végén nyúlócsigába állítják vízszintesen vagy páncsra. A zabosbűkköny kuszált szálai nem fekszenek le oly simán s egyenesen mint az egyéb kuszált termény, vastag háts rendben marad felve a gép után.

Az újabb fűkaszálógépek mindegyikén van már kaszajató rud védő, mely a kaszajató rud előtt végig fektetett vastagbűkköny, vagy vastagbűkköny áll s melynek rendeltetése az, hogy a gép járóműve előtt esetleg felmerülő akadályok ne tülközzenek közvetlen a kaszajató rudba, hogy így az egyhamar el ne hajolhasson, vagy törhessen; s másrészt pedig rendeltetése a védő rudnak az esetlen vastag rendet lesimítani, nehogy az a járó vagy hajtóműre csavaródhasson. Természetesen ezenkívül még a metszőbűkköny erősítése tartására is használják e rudat némely gépeknél.

Ez a rud nem állítható, mert meroven van a gép keretébe illesztve. Hogy tehát feljebb lehessen valamivel venni, a gép rudját kell magassábra akasztani. Mivel pedig állítási is magassra állított metszőbűkkönyekkel dolgozik, a gép, nem árt, ha a rud is magyara emeltek.

Ebből az a haszon nyerhető, hogy a vastag pupos rend nem torlódhatik egykönnyen össze a gép előtt, ami pedig fontos itt, mert egyik kaszált termény sem áll olyan könnyen össze csomóba, mint éppen a zabosbűkköny. A kísérlet alódtól red eszt, hogy a gép előtt ösztörölődött rend felmelethe a gépek, mikor nem akartunk megállni, hogy eltarthatunk azt az utból és át akartunk rajta hajtani. A felemelődtől gép amugy erősen igénybe vett hajtóműve azonnal megszűnt működni s ennek következtében a metszőbűkköny is egyszerre eltömődött s megállt, ugy hogy csak teljes kizsittogtatás

után indultunk újra. Már pedig, ha ilyesmi gyakrabban ismétlődik, sok időt meg veszdenébe s a gépnek sem használnak vele.

Ne edjén a gép teljes munkaszerelvénygel, azaz nem szabad metsző készülék belső állományozásuk kerekének vagy csuszó sarujának a még fennálló bükknét érnie. Bármilyen jól is van szerkesztve ez a csuszó saru vagy kerek, az alul összekuszál bükknét könnyen felélenyeli felsőcsavarja vagy belepak a még álló — szintén összekuszál — terménybe, melyet különösen a bükknét, könnyen kitép vagy feléps a rúcsávaróda a hártóvarra azt úgy előlmi, hogy csakhamar egész csomó szöveték lepi el a metszőkészülék belső végét, melynek egyrésze csak kézzel tudja, azokat tűni el másrésze pedig a már rendben fekvő szálakat szedi fel s ezzel is növeli nagyságát. Más terményeknél pl. lucerna, réfü — vagy főhere kaszáslánál az ilyen csomót — mint emellett — ha idején észrevesszük, ostornyelést is le lehet piszálni munkájában.

Az érdes saru, tapadás, pláne nedves bükknét azonban csak kézzel lehet felszedni, jobban mondva letépni s ezért bizony meg kell állni a gépnek.

Tehát nem szabad teljes kaszaszerűséggel vágálni, nehogy a belső saru vagy kerek az álló bükknébe csuszson. De viszont épp úgy kell figyelni arra is, hogy a saru ki ne kerüljön a feléps rendre, mert akkor azt turja fel s épp úgy járnak mint a fű.

Külső csuszalóp vagy kerék állását a metszőkészülék állása szabja meg, tehát erre nézve ugyanez áll, mint a metszőkészülekre, t. i. magára kell emelni, felfelé billentett orral.

(Vége köv.)

IRODALOM.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás jelentése az 1897. évi január 1-től 1898. évi július hó 30-ig terjedő másfélvi működéséről. Közli: Dr. Degen Árpád az állomás vezetője.

Az intézet felépítéséről és működéséről a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás utolsó évi jelentése.

Rövid két év alatt, a mióta teljesen önálló és osztatlan tevékenységet fejtett ki, a vizsgálatok száma szerint Európa elsőrendű intézetei sorába emelkedett s elismerésre méltó munkát végez, miként a 45,982 szálal alkalmával összegyűjtött tudományos anyagot áttekinthető alakban csoportosítja, úgy hogy okulhat abból úgy a gazda mint a kereskedő, megismeri belőle a megvizsgált magvak átlagos, legjobb és legrosszabb minőségét, tájékozást szerez a leggyakrabban tapasztalt hamisításokról, végül utmutatást nyer, hogy miként végez igénybe az állami vetőmagvizsgáló állomásokat.

Az intézet feltűnő fejlődésében nem csekély része van a *metiszgazdasági termények hamisításáról* szóló 1895. évi XLVI. törvénynek s a vetőmagokra vonatkozó részének *szigorú végrehajtásának*.

A budapesti magvizsgáló állomás által az ország területén évenkénti végzett ellenőrzési szemléknek elváratlanul rövid idő múlva meg lesz a kintán hatása, úgy értesülünk, hogy e szigorú ellenőrzés következményeképpen évről-évre több vidéki kereskedő rendezkedik be a magvak tisztítására.

Ahoz, hogy a magkereskedelem állandó és intenzív ellenőrzés alá kerüljön, a *gazdaközműs közreműködése* azonban nélkülözhetetlen s a gazdaságosság segítése annál inkább bizonyos, ha kénytelen, mert a magyar magvizsgáló állomások gazdák számára *általánlanul* végzik a fontosabb vizsgálatokat.

A tapasztalat bizonyítja, hogy az ellenőrzés szigorításával, az ellenőrző állomások fejlődésével arányban szorulanak ki a hamisítványok, rostajlak is, az ország területéről több mint országokba, a hol ellenőrzés nincsen. Örömmel

kell tehát dövézőlnünk a budapesti magvizsgáló állomás azon ígérletét, hogy az *abaktarkarmányokat* is szigorú ellenőrzés tárgyává fogja tenni, mert rengeteg *sok rostajlak* és *rostajlakörlemény* vásárolnak s *szűknek* meg a *tíztea kora drón!*

Mint hogy az 1895. évi XLVI. t.-cz. szerint minden megkereskedőnek, a ki a 10 krajon felül ad el magot, *be kell vallania* az eladott mag tisztaságát, csirázóképességét s berefelelnék még a *összkeszűst* is, a budapesti állomás rendkívül hasznos munkát végzett, midőn táblázatban összeállította a fontosabb gazdasági magvak azon tulajdonságait, a melyek a *jó vetőmag* fogalmát teszik. A kereskedő ajánlatát észrevette ezen táblázat, mindenki meggyőződést szerzett arról, vajjon jó vetőmag ajánlanak-e neki vagy sem.

A budapesti állomás azon eljárását, hogy a *magvakat*, legyenek azok bár arankekantések, *bizonyos tisztasági és csirázóképességi fokon* alul *olomzáró*ra, csak helyeseltethük; mert ez helyet meg a *gazdák* között azon várakozást, hogy a *vetőmag* az *előzetes* ellenőrzés után *mindenfelé minden tekintetben kifogástalan*, tehát kellően tisztított s jó csirázóképességű *mag legyen*.

Hogy az *amerikai* herefeleték nem olomzárórojak, arról már több alkalommal megemlékeztünk.

A gyakrabban tapasztalt hamisítások felsorolása, az állomás igénybevételeinek szabványai stb. mindmennyi hasznos tudnivaló, mert s ez évi jelentést ajánljuk a *gazdák* közöttes figyelembe. Érdeklődőnek az intézet (IX. ker. Sorokirás-utca 8. szám) díjmentesen küld meg e füzetet.

Magyarország monográfiája. A *Magyarország Vármegyéi és Városai* című nagyszabású országos monográfiából immár a negyedik vaskos kötet hagyta el a sajtót, mely Nyitra vármegye monográfiáját tartalmazza. A most megjelent díszes kötet beltartalmára, terjedelmére, de nyomdai kiállításra nézve is messze fölülmúlja az eddig megjelent köteteket.

A bevezetőt e kötethez *Fránkövi* Vilmos, a jeles történetudós, Nyitra vármegye szülőite írta, a melyben megismerhetjük a vármegye stulibusán. A földrajzi részt *Thürsey* Károly írta, Nyitra vármegye főorvosa, a geológiai viszonyokat *Papp* Károly geológus ismerteti. A vármegye erdészetről és vadászati viszonyairól *Bacsókdí* Károly földirtóros ír, az állatvilágról *Kölcsey* Károly, a növényvilágról *Pantocsek* Rezső dr. szakíró ismerteti, az időjárásai viszonyokat *Téjny* Endre szakíró, az ipart és kereskedelmet *Szabó* Endre, a vizszabályozást és árvédelmet *Mesey* Gyula igazgató-főmérnök, a közlekedéset *Thaly* István dr. állami főmérnök ismerteti. Ez a kötet az eddig megjelentek közt terjedelmére nézve is a legtekintélyesebb: közel 800 oldal terjedelmű és az illusztrációk száma meghaladja a négyezret.

A művet az Apolló irodalmi és nyomdai rt. adja ki (VII., Almásy-ter 2.) A munka ára, teljes munka megrendelése esetében, kötetenként 6 frt. A *Magyarország Vármegyéi és Városai* című országos monográfiából eddig megjelent Fiume és a magyar tengerpart, Vármegye, Hajdu-Torna vármegye. Sajtó alatt van Szabolcs vármegye monográfiája; előkészítés alatt pedig Hajdu, Bihar, Kolozs és Bors vármegye.

LEVÉLSZÉKRENYI.

Kérdés.

308. kérdés. Czukorépa-vegyéseimet minit egy két hét óta feltűnő mértékben valami levegőbetegség támadta meg; hasonló némileg a prontosporbetegséghez, de mégsem az, mert más tünetek mutatkoznak, mint a minők tünetei e betegségnek. A mellékelt beteg répa levelek alapján kérek felvilágosítást.

N.-Kondrá

Ö. Sek. G.

309. kérdés. Néhány dinnyelevelet és palántát mellékelve, kérem a rajtok egészlet betegségét megmondani; e betegség néhány év óta tönkreteszi dinnyéimet s elene megváltoztatás, földváltoztatás, gáliczezzal való permetezés nem használ.

Misla. G. F. 310. kérdés. A több évez által hirdetelt marha-morzsálag adatai mentyle pontokat s felhasználhatók-e a takarmánykészításhoz? Kérem gazdátársaimat sziveskedjenek erre nézve választ adni.

M. Némethi.

B. K. J.

311. kérdés. Már évek óta vetem az ugynevezett kopasz buzát s mindig a legjobb eredményre. Deazra annak, hogy a vetőmagot kellőképpen eszvárom, mégis sok benne a porizóg. Kérem, mit lehetnék a porizóg ellen? mely ökökenti a természet, de a csépléskor az egészséges buzát be nem pisztítja.

M. H.

312. kérdés. Ide mellékelve küldök néhány szőlőhajtást a kezdődő kór miatt levő somogy-megyei kiskörösi homokszőlőből, melyekkel sziveskedjenek az én kórjaimat feljeleníteni. Megjegyzem, hogy a szőlő f. év május hóban chajszáltronnal lett trágyázva és ezen betegség szórványosan fordul elő a különösebben a parcella után mentén azon parcellákban, melyek nem lettek ez ideig műtrágyázva, még eddig nem észlelték a bajt. A műtrágyázás ez ideig olytonosan eszegető esze időben eszközletelt. A szőlő eddig egyszer lett permetezve 1%-os oldattal (rézgálic). A műtrágyából tőkén két 25 krot alkalmatam.

Csehbeki.

F. B.

313. kérdés. Birtokom az Aranka egyik eszarmája folyik keresztül. A major mintegy 200 ölnyi területen fekszik tőle; a majorban van egy ártály, mely perczentán 184 liter vizet ad. Szeretném azon felesleges vizet valamire felhasználni, mire és miképp lenne ez lehetőséges?

Kérem nem lehetne-e egy halastavat a major mellett létesíteni? Az eszöv és az ártály víz feleslege lefolya a tóba és onnet szűről át a Aranka-eszarmába. Elegendő tópot adna-e ezen víz es ha igen, mily halakat lehetne benne tenyészteni, az íkrákat kinél, hol lehetne beszerzeni?

W. K.

Felelet.

Czukorépa levegőbetegsége. *Felelet* a 308. számú kérdésre. A N.-Kondráról beküldött levelek egészen megpénzesedése érzéket meg, miért is e sorozatja ugyan küldeményem, pedig egész repánövényeket, kért beküldeni, de csakis egy hétre az első küldemény megérkezte után, mégpedig azért, mert egy heti után volt.

Igy esett meg, hogy az először május vége felé észlett betegség, csak most került vizsgálat alá.

A czukorépa levelein egyes nagyobb száradásnak induló foltok voltak észlelhetők, melyek ugy monák ki, mintha a helybeli a *répalyag* (Anthomyia conformis) ette volna ki a leveleközket; de a légy alcainak nyomaira akadani nem lehetett.

Egyes leveleken azután kisebb hibás karimájú foltok voltak láthatók, olyanok, mintek a *Cercospora beticola* nevű gomba eddig elő, de e helyeken mégcsak valami gomba micelium-fonatalat sem lehetett találni.

Áttérve a répa egyeb részéinek vizsgálatára, a répátövek teljes egészségesnek találtattak s csupán az látszott, hogy minden répáról egy-két levél már elszáradva lehunolt.

A répa gyökérzetét véve szemügyre, feltűnő volt, hogy a növények gyökereinek also vége már a volt halva vagy rothadásban volt, vége vége (a töve) pedig teljesen egészségesnek mutatkozott. Innét, a gyökértövegből, egészséges oldalgökörek indultak ki.

A tövög alatt maga a gyökérek szintén egészséges, de az oldalgyökerek el voltak halva, s eme elhalt oldalgyökerek mellett kis, egészséges színű dudorok láthatni lehet: az újonnan fejlődő oldalgyökerek.

A gyökérezten sehol semmiféle gomba nem találtatok.

A gyökéret képe mindjárt vezérfonalat adott a betegség megfijtéséhez.

A betegség oka legnagyobb valószínűséggel a talaj nedvessége. A májusi nagy esőzések, melyekben különösen a Dunántulnak volt nagy része, a talajt vizet teli itatták, mire a gyökéreknek első, állandóan a nedves talajban lévő része, el kezdett rohadni. A gyökérek felső része egészséges maradt, ugyan, nem lévén annyira elzárva a levelektől, de a belőle kiinduló, a rohadásnak kevésbé ellenálló oldalgyökerek rajta szintén elrohadtak.

A májusi nagy esőzésre bekövetkező esőtlen időben a talaj felülről lefelé lassanként száradt, mire a gyökérek egészséges felső részéből újra megindult az oldalgyökerek fejlődése s a növények lassankint kezdik magukat összeszedni, mint bizonylatnak a répa szivében mutatkozó teljesen egészséges, üde zöld legfőbb levelek.

A gyökéret baját mindig megérzi az egész növény s a gyökéret baja a leveleken majd egész elankadásában, majd elsrágulásában, majd abban jelentkezik, hogy a leveleken kisebb-nagyob, néha különböző színű foltok jelennek meg, melyek aztán száraz időben elszáradnak, nedves időben elrohadtak.

A beküldött növények vizsgálata más következtetése nem vezet, mint, hogy a szóban forgó esetben a répában mutatkozó betegséget a talaj átözögatsa okozta, s hiszem is, hogy a betegség most már lényegesen megjavult. #

Beteg dinnyelevelék és dinnyepalánták. (Felelet a 309. számú kérdésre.) A Mészáros beküldött, már hossza fejtett dinnyeleveléken kisebb-nagyob szabálytalan, száradásnak induló foltok találtak.

E foltoknak egyes, már egészen elhalt részén sötétzsinű verődék vehető észre, mint pórést által vizsgálva az ún. *sporangiumok* gombszállak hálóiát át az elhalt levszövetet, melyek kisebb, egy-egy kétszéljű, egy nevezett *Cladosporium* spórátok és amazoknál sokkal nagyobb, bunkolaku, sokszéljű, sötétzsinű spórátok, ugynevezett *Sporidium* spórátok produkáltak. Ilyenfélé spórátok nagyon sok elszáradt növényrészen találhatni, s ezek a rombák a legnagyobbban csak mint *sporangiumok* a már valómind más okból elhalt növényrészekre jelennek meg, s igazi káros (parazita) voltak nagyon kétséges.

Gyűncsák a nagy dinnyelevelék első lapján pókhálószervi bevonatok vagy csomók találunk, mi egy atka, a *Tetranychus telarius*, jelenlétére vall s a levszélörök között sikerült is ilyen állatra találnom. Ez az atka sok növényen elősokk s szárasa és szivása által a levelek egyes részlein elszáradást okozza; így elég gyakori nálunk is a szőlőn és a kornán.

A dinnyepalánták levelein hasonló változások észlelhető, mint a fejtett, nagy dinnyeleveléken; de ezeknél mindjárt szembeütő a gyökérek első részének és a gyökérek egészséges részéből kiinduló több oldalgyökérek az elrohadás.

A palánták képe azt mutatja, hogy itt a *foltok* a gyökérek rohadása, mit a tulneves talaj okoz; de bizonyos, hogy része van a levelek siralmas kisérsében a fentebb megnevezett atkának is.

Hogy az előbbi éveken mi okozhatta dinnyéink megbetegedését? azt most megmondani nem lehet.

Nagyon sokfélék ok hasonló beteges jelenséget idéz elő s így a gazda, a ki nem kutat,

csak szemlél, azt hisheti, hogy mindig ugyanazzal a bajjal van dolga.

Csak mint kirívó példát hozhatom fel, hogy sok növénynél a leveleken épp olyan beteges tünetek jelentkeznek akkor, ha a talaj kiszáradt, mint akkor, ha a talaj tulneves. Mindkét esetben a gyökérezten nem képes életvívataát teljesíteni: a tápanyagokat a leveleken az előbbi esetben, mert nincs víz a talajban az utóbbi esetben pedig, mert a gyökérezten el van zárva egyik éltető elemétől a levelektől s lassankint bomlisanak indul.

Lehetséges, hogy más éveken is a talaj kedvezőtlen állapota okozta dinnyéink betegeségét, de lehet, hogy növényi vagy állati paraziták s nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy ezt nagyon elszaporodva, a *Tetranychus telarius* nevei atka okozta. A most vizsgálat alá vett növényeken azonban egyrészt az atkák csak keveset lehetnek találni, másrészt jobban szemügyre véve a leveleket, az atkák pusztításának nyomai is csak csekély mérvben jelentkeznek.

Az atka ellen a dinnyénel bajos olyan védelmet javasolni, mely célra vezetne; más növényeknél a dohánylével, a petroleum-emulzióval vagy a meleg vízzel (50-os vízzel) való permetezésre lehetne gondolni; de mert az állatkárohoz, melyek a levelekre a legkönnyebben húzzák meg magukat, nehéz hozzáférni, e védekezéseknek nem igen van sikere.

Mezey Gyula.

Élőszülemeghatározás mérőszalaggal. (Felelet a 310. számú kérdésre.) A mérőszalag nagyon megbízhatatlan eszköz az állat élőszülem meghatározására, mert eltekinthez attól, hogy ez az eljárás csak a törzsről nyert mérőretekre támaszkodik, míg a változó súlyú fejet, nyakát és lábakat mellőzi, abban a hibában is letekezik, hogy a törzsről nem lehet pontos méréseket eszközölni. A kérdéses tárgyban pl. legnagyobb fontossággal bír az állat melkterének s a törzs hossza, de ezek egyike se olyan, hogy mindig egyenlőnek találhatnánk, ha különböző egyének mérik meg azokat. A mellterektől pl. nagyon függ attól, hogy a tarja a vállizlett legközelebb távolról az ülgömötől, miután a részek egyike se tekinthető pontnak, amdfolyva a törzset változó hosszúnak fogjuk találni, aszerint, hogy a vállizlett mely pontjától, az ülgömő mely pontjához mérjük meg azt. Ehhez járul még, hogy a törzs kerülte s keresztmetszete közötti viszony nagyon változik, aszerint, hogy a törzs hengerdedebb vagy süllyesztetebb, vagy az állat elterjedt súlynyanyagokból áll, mert míg a szilajnyalvú állat egy 0,9, addig a csontoké 1,2, minőfolyva két hasonló méretű állat nagyon eltérő súlytal bírhat, aszerint, hogy kövérebb, vagy csontosabb stb.

Egészben véve tehát azt mondatjuk, hogy szalagral nem lehet az állat élőszülem pontosabban meghatározni, mint ahogy azt a súlybecsléses jártság egyén ezabb szemmel teheti s kétségtelenül ez fő oka annak, hogy a szalagral való süllyemeghatározás sehol se terjedt el, dacára, hogy már nagyon régen ajánlják. Gyűncsák ez oka annak is, hogy Crevelatanak azon tanácsa, hogy az állatok táplálóanyagviskésletét ne az élőszülyra, hanem bizonyos törzsmérésekre alapítsuk, felekedésnek indult.

Csékó István.

Védekezés a buza porzúska ellen. (Felelet a 311. kérdésre.) A buza porzúska ellen óvonyok kell védekezünk, mint a buza kőöszeke ellen, tehát elsősorban azáltal, hogy a vető-

magvakat a porzúsok spóráitól, melyek rátapadnak a vetőmagokra, megmentjük.

Leggyorsabb eljárás a buzát 14—16 óráig át 1/2%-os rézgőlcoldatban csávázni, vagy 1/2% Jensen módja szerint meleg vízzel kezelni. Az utóbbi eljárás több tapasztalatosság szerint jobb eredményt jár, mint a rézgőlcoldatban való csávázás, de emennél egyszerűsimer nehezebb, körülményesebb is.

Jensen eljárásnál a buzát 5 perccen át 52—60 C. fokú meleg vízzel kell áztatni s a lezárás után elvetni.

Ezen eljárás gyakorlatba abban áll, hogy 1 hektoliter vizet felorralnak s ezt 1 hektoliter közönséges kútivizel keverik, mire a keverék főköka 55 C. fok lesz; ha 52°-nál kisebb volna, akkor még némi melegvíz, ha 60°-nál nagyobb volna, némi hidegvíz öntetik hozzá.

Az áztatandó buzából 40—50 literet egy kosárba helyezünk s azt előbb hideg, aztután langos vízbe mártjuk s ha innét kivessük, csak akkor áztatjuk be az 52—60 fokos meleg vízbe s tartjuk benn 5 percig.

Természetesen minden áztatás előtt hőmérővel kell mérni az áztató kád hőfokát s ha az 52° alá süllyed volna, akkor némi forró vizet hozzáadásával által kell megint a szükséges hőfokot elérni.

De a magnak semmiféle kezelésével sem vagyunk képesek a porzúságtól teljesen megmenekülni, mert az őszeggel a talajok rendszeresen infecziálva vannak, hová az őszpórák főleg a szől, de a trágya után is kerültek.

A rézgőlcoldat, illetve a Jensen módja szerinti kezelés tehát csak csökkentő bajunkat, mely még kisebb lesz akkor, ha óvakodunk földünköt kevelten a gabona előtt trágyázni s ha a forogóban a gabona (főleg pedig ugyanolyan fajú gabona) lehetőleg messze esik egymástól. #

Halastó táplálása artezi kútivizel. (Felelet a 313. számú kérdésre.) Artezi kút ivóvízzel lehet halastavakat táplálni, feltéve, hogy az ilétő víz fizikai és kémiai tulajdonságai megfelel a halak természetének. Az a körülmény, hogy esetleg kevés levegő és táplálék van a vízben, nem lényeges, miután a levegőt, ha először beletel a támeder elvű talaj, főlegképp ha fűvel benőtt, bőven fog ott teremni halatlélek is.

Már maga az az említett szükséges feltétel, hogy a tömeder termőföld legyen és pedig növényzettel benőtt termőföld, utmutást ad arra, hogyan kell új halastavakat létesíteni. A tövralakításra kizemelt területet ugyanezen egészben vagy részben töltessekel kell körülöfogni, hogy ott a földszin felett kellé magasságban megtarthassuk a vizet; egészben, ha a terület teljesen sík, részben, ha már egyfelmásik oldalon természetesen magaslato különböző is gátat vetnek a víz lefolyásának. Eltekinthez a költség kérdésétől, még egy más, rendkívül fontos ok szól amellől, hogy a halastavakat töltessekel emelvéssel és no ássalal létesítsük. A halastavak jószágát ugyanez nagy mértékben emeli, ha azok telen át szárazon állhatnak. Ássott tavaknál, melyek éppen a terület kíméletétől óvatos természetesen magaslato különböző is gátat vetnek a víz lefolyásának. Eltekinthez a költség kérdésétől, még egy más, rendkívül fontos ok szól amellől, hogy a halastavakat töltessekel emelvéssel és no ássalal létesítsük. A halastavak jószágát ugyanez nagy mértékben emeli, ha azok telen át szárazon állhatnak. Ássott tavaknál, melyek éppen a terület kíméletétől óvatos természetesen magaslato különböző is gátat vetnek a víz lefolyásának.

Ha áll gyűncsék kisebb tavakat legalkalmasabb kétféle pontyivádelnek benepesíteni s ősszel a tavat lehálászva értékesíteni s halak.

Bővebb információkat megkeresésre kérem meg ad az országos halászati felügyelőség. (Földmívelési minisztérium). M.

KERESKEDELEM, TÖZSÉGE

Budapesti gabonatezsege.

(Guttmann és Walk Budapesti terményműhelyi szög felvétele)

Budapest, 1899. június 17.

Az időjárás e héten nagyon változó volt, a hét első felében néhány vidékről érkezett... a felvidéki havazás is jelentéktelen... a búzakereskedés ma is teljesen csökkenést és hívást...

Az időjárás e héten nagyon változó volt, a hét első felében néhány vidékről érkezett... a felvidéki havazás is jelentéktelen... a búzakereskedés ma is teljesen csökkenést és hívást...

Nálunk különösen buza iránt mutatkozik élénk kereslet, mílta az áraknak is nagyobb mérvben emelkednie... Takarmánykeresletünk azonban csak a kínaiat egyaránt... a búza iránt a következőket jelenthetjük:

Búza már a hét elején jó keresletnek örvendett és a kedveztelen időjárás és emelkedő borsárpiac...

Arpa (kárm. és életrőlasi csekrék) tartósan el van hanyagolva és a nyáron a legkevésbé is tartózkodók maradtak... Borsárpiacunk azonban már erősen rőduktólátó... Kárp-repez arca 0.—

Arpa (kárm. és életrőlasi csekrék) tartósan el van hanyagolva és a nyáron a legkevésbé is tartózkodók maradtak... Borsárpiacunk azonban már erősen rőduktólátó... Kárp-repez arca 0.—

Kárp-repez arca 1899. aug. továbbra is népszerű iránzatot követett... Napi jelentés 1899 június 20.

Napi jelentés 1899 június 20. A városi általános különösen Durandtal és a Tiszvárdai egyes helyőrségi bekezdést rossz hírek tegnap egy a készáru mint a határidő piaczon erős emelkedést idéztek elő... 1899. évi június 20-án a gabona-csurokban a tükárszámgal bejelentett gabona-eladások listjama.

Table with columns: Csalédatot, Tiszvárdai, Felmegyei, Fevidéi, Felhanyagyrészt, Tóznai, Bőfésai, Baktádrévi, Rómeiái, Bolgri. Rows list various goods and their prices.

Búza alig talál vérvé, a kínálat is gyenge... Arpa változatlan 6-8-25-48 Budapest éri el kevés forgalom mellett... Szá változatlan 5-80-5-85 éri el helyben minőség szerint.

Table with columns: Búza júniara, októberre, Tengeri júliusra, májusra, Zsolt, Kárp-repez arca. Rows list prices for different months and types of goods.

Neszéjelzet Szasa, Góllámszer Gábor aszögári képvisvő tudósítássa. A szeszéjelzet a hét a változatlan szilárd árak fenntartással megakart és a forgalom kiélegető volt... Ekedet inononitólásig drágábbak voltak az árak... Ekedet inononitólásig drágábbak voltak az árak...

Budapesti vészárak és hítes: Finonított szesz 54 50-56 25 frt... Szárazosók.

Változatlan iránzat mellett 5/25 frt a jegyzés 100 kőloketnek csak nékell.

Here magvak ólomzárólasa. A budapesti m. kir. állami vegyezet-vizsgáló állomása 1898. évi. idárcyán J. 691 júnus hó 29-ig beárólóg az állami vegyezetvizsgálóelőkészítés és termelőnék a következő mennyiségű vetőmagvakat ólom zárólasa:

Table with columns: Mauthner Odón, Haldok Ignczy, Klein Vilmos Státnár, Prommer A. H. utóda, Mgy. Freund Sándor, Kemner Lipót Budapest, Holländer A. és fia, Boross és Szalay, Szávayott Meli, Deákfalvy Árpád, Fuchs Fulop és fia, Singer Zsigmond, Lambergér Károly Bpest, G. Teleki Arvéd, Felsényburg Ill-Gyarmat, Földhárm Vilmos, Státnár, Nöbling Vilmos Budapest, Kezner Izidor, M. Sziget. Rows list names and quantities.

Mai árak: Apolló kőaljnómétegyár-résvenytársaság üzleti tudósítássa, Köztelek számdra. Budapest, 1899 június 20.

Apolló kőaljnómétegyár-résvenytársaság üzleti tudósítássa. Budapest, 1899 június 20. Netto 100 kőgént, hordóval együtt, tiszta pöngyvszámmítással, fizetéandó késpénzben 20% engedménnyel, vagy 4 havi váltóval, Pozsonyban átvéve. Ugyanezen okkal Budapestben átvéve 1 frtal drágábbak.

Petroleum: Lillom csészárjakkal 29-50 frt, egyvli kőolaj 20-75 frt, hármászvi kőolaj 19-25 frt, szálakesszert kőolaj 19-—

Lunja Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítássa. Budapest, 1899 június 20. Netto 100 kőgént, hordóval együtt, tiszta pöngyvszámmítással, fizetéandó késpénzben 20% engedménnyel, vagy 4 havi váltóval, Pozsonyban átvéve. Ugyanezen okkal Budapestben átvéve 1 frtal drágábbak.

Búza alig talál vérvé, a kínálat is gyenge... Arpa változatlan 6-8-25-48 Budapest éri el kevés forgalom mellett... Szá változatlan 5-80-5-85 éri el helyben minőség szerint.

Nincs többé **PERONOSPÓRA.****Vitrolin.**

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Kolozvárt kapható **BURGER FRIGYES** győgyúról kereskedésében.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, vörös szőlőt stb.

Árak: 1/2 kiló **40 kr.**, 1 kiló **80 kr.**, 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) **4 ft 50 kr.**Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai
ráczekevei uradalmához tartozó**felső-szunyoghi birtok**(Pestmegyében, Dömsöd község határában, vasuti állomás
Laczháza) **1900. évi október hó 1-étől****haszonbérbe adatik.**A földbirtok területe **2316 kat. hold;**
900 hold szántófölddel, 300 hold réttel
és **900 hold legelővel, gazdasági épületekkel.**Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi
bérszösszeg 10⁰/o-ával**f. évi augusztus hó 31-ik napjáig**
az **uradalmi főtisztviselghez Ráczekeven** nyujt-
hatók be, a hol a haszonbérletre vonatkozó minden egyéb
feltételek megtekinthetők.

Ráczekeven, 1899. május hó 17-én.

A felséges uralkodó család alapítványai
ráczekevei uradalmának
cs. és kir. főtisztviselg.

80925/CIV.

Magy. kir. Államvasutak

Hirdetmény.(Az osztrák-magyar személyi forgalomban érvényes díjszabásról I. pótlék élethez
(képtelen.)A m. kir. Államvasutak igazgatóságától vélt értesítés szerint az osztrák-magyar
személyiforgalomban 1898. évi január 1-től érvényes díjszabásról f. é. június 1-től
való érvényességig kihirdetendő pótlék csak f. é. június 1-től lép életbe.

Budapest, 1899. évi június hó 12-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

KAINIT

nagyban és kicsinyban.**Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél Budapest Köztelek.**

A r a k:

nagyban waggon-rakományként az Leopoldshall-Station, ömlesztett állapotban 106 ft, szákbán szállítva 130 ft. A vasuti szállítási költség a különböző távolság rendeltetési állomások szerint 130-140 ft közötti váltakozik.

Kicsinyban mm.-ként szákkal együtt budapesti rakárunkból egyesületi tagok részére 2 ft 80 kr., nem tagoknak 3 ft.

A megrendelő részére a kainit árát egyesületünk pénztáros bekezdései kérik, a szállítási költségek a küldemény 4/3-átaléki árszámítástól

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigaztással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy
műszaki kérdésben.Hivatalos lapja a „**Magyar Szesztermelő**” nélkülözletlen
támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapták.

Egyesületi tagját egy évre 10 ft. A „**MAGYAR SZESZ-
TERMELŐ**” előfűtetési ára egy évre 5 ft.

7144

No. 88906/C. II.

Hirdetmény.

Magyar kir. Államvasutak.

Felszabásos-ozstrák-magyar és osztrák-magyar közszemforgalom.

Folyó évi június hó 1-től az 1897. évi szeptember hó 1-től kivételével
díjszabásokhoz az alábbi pótlékok lének hatályba és pedig: a) ronszozszoza-ozstrák-
magyar közszemforgalomban I. pótlék az I. fűzethez; II. pótlék az II. fűzethez és III.
pótlék az III. fűzethez. Az osztrák-magyar közszemforgalomban I. pótlék az I. fűzethez;
II. pótlék az 2. fűzethez; I. pótlék az 3. fűzethez és I. pótlék az 4. fűzethez. Ezen
pótlékok által a pírészén (coaks-) szállítványokra fennálló díjszabási határozományok
módosítottak azokivül a következő állomások kivételkel fel az illeró díjszabásokba:
Az I. sz. fűzetbe: a magyar kir. Államvasutak moravóvégi vonalának állomásai,
valamint az északnyugati h. 6. v. állomások. A 2. sz. fűzetbe: Pécs kiléváros állomása.
A 3. sz. fűzetbe: A déli vasut több magyar állomása, továbbá a sopron-pozsony,
fertődéki és a Szombathely állomáson hoserakodó helyi érdekű vasutak állomá-
sai. A nevezett pótlékok által beállt díjszabásokról 1899. évi augusztus hó 1-től
lének hatályba. A Felsőziszta-ozstrák-magyar közszemforgalomra vonatkozó pótlé-
kok f. hó 15-től kezdve a kassowiti kir. vasut igazgatóságánál, az osztrák-magyar
közszemforgalomra vonatkozó pótlékok pedig ugyaszon napitól kezdve a magyar kir.
Államvasutak és a kassa-oderbergi vasut igazgatóságánál megszerzethetők. A magyar
kir. Államvasutak igazgatósága a többi részben vasut névben in Budapest, 1899.
június hó 10-tén.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

feiréteinek a kiadóhivatálna
BUDAPEST,
7144-ut 35-41k szám

Gazdasági eszközök eladása.

Gazdaságunk fejlődése miatt eredeti **Sack-féle**
egyedeket, továbbá Clayton és Schuttelworth-féle
plönök és univerzál sorvetőgépeket, többféle vas-
hengere és boronát, egy nagy gözknörözet-mozorszó-
lót és más többféle gazdasági szerzőmákat **folyó**
hó második felében eladjuk. Irásbeli tudakozás-
dások intézendők az 8009

angol-osztrák bank

rétgazdasági igazgatóságához Ujvidékre.

HIRDETMÉNY.

A vagyonbuktott kis-czelli takarékpénztár esődválasztmányára a esődhitelvezőkötől nyert felhatalmazás alapján a esődötmegehez tartozó alábbi ingatlanoknak szabad kézből leendő értékesítését elhatározván, a következő ingatlanok u. m.:

I. a Szent-Gál községhez tartozó hárszágyi, a szt.-gáli 424., 773. és 96. sz. tjkvekben felvelt

410.000	□ öl szántó,
86.104	„ legelő,
408.120	„ erdő,
5.985	„ ut,
1.200	„ major

összesen 911.409 □ öl ingatlan, ugyszintén az ehhez tartozó élő és holt 12.000 frt feltári becserértékű gazdasági felszerelés, azonban az ingatlan ez évi termés nélkül;

II. a kemenes-mihályfai gazdaságához tartozó az 6-mihályfai 546., 738., 1028., 37. és 1131. sz. tjkvekben felvelt

alsó mezei szántó	393.701	□ öl,
cséri szántó	365.896	„
„ legelő	387.186	„
belsőség gazdasági épületekkel	15.902	„
összesen	1,162.655	□ öl	

ingatlan, az ez évi termés nélkül;

III. a kis-czelli gazdasághoz tartozó a sági 1416., 636., 57., 524., 522., 868, 536., a ns-dömölki 132. és a kis-czelli 153. sz.

tjkvben felvelt

lakóház (kastély) és major	4.000	□ öl,
szántó	245.866	„
legelő	26.819	„
összesen	272.685	□ öl	

ingatlanok, szinte az ez évi termés nélkül; — végre

IV. a kis-czelli 32. és 33. számú tjkvben felvelt 36. és 37. házárszámú takarékpénztári épület a mellette levő hazzal együtt ezennel áruba bocsátának és felhívták a venni szándékozókat, hogy mind a három rendbeli gazdaságra tartozó ingatlanokra, ugyszintén IV. pont alatti házakra külön-külön beadandó zárt ajánlataikat **folvó évi július hó 23-án délután**

5 óráig bezárólag akár **Gömbös Géza** sárvári lakos ügyvéd választmányi elnök, akár dr. **Rhrorer Odón** szombathelyi lakos ügyvéd választmányi alelnök, akár pedig dr. **Porkoláb Mihály** ügyvéd kis-czelli lakos esődötmege gondnok kezeihez a szent-gáli gazdaságra megállapított 10.000 frt, a kemenes-mihályfaira megállapított 15.000 frt és a kis-czelliire megállapított 10.000 frt, a házakra megállapított 8000 frt bántópenz (készpénz vagy óvadékképes értékpapír) lefizetésével egyidejűleg beadják.

Az ajánlatok felbontása és az eladás foganatosítása a szent-gáli ingatlanokra vonatkozólag **folvó év július hó 21-én**, a kemenes-mihályfai ingatlanokra vonatkozólag **július hó 25-én**, az összes kis-czelli ingatlanokra pedig **július hó 26-án mindig délelőtt 20 órákor** tartandó választmányi ülésen fog **Kis-Czellben** eszközölni.

A borítékon a gazdaság — melyre az ajánlat vonatkozik — megjelölendő. — Az ajánlatok alulírott nál a határnapokon délelőtt 10 óráig is benyújthatók. — A feltételek — a szent-gáli felszerelésre vonatkozó leltárral együtt — ugy alulírott nál, mint a fentnevezett választmányi elnökknél is betekintheők.

Kis-Czelli, 1899. évi június hó 16-án.

8061

Dr. Porkoláb Mihály,
esődötmege gondnok.

MAGYAR HIRLAP

julius elsején új felvételt nyit meg. A tizenhetezadikát.

Jog, törvény s igazság volt eddig a hármas jelszó, a melyért küzdött. E szentháromság uralmora jutásáért harcolt fennállása óta. Ezentul pedig 16 feladatra lesz az ellenőrzés. Hogyan hajtják végre mindazt, a mi e hármas jelszóhoz tartozik. Ezt tartja szemmel szakadatlanul.

Egyetlen mozgató erő kormányozza a *Magyar Hirlapot*. A közérdek. Minden a közügyért. Igazságot a legkisebnek is. Ez a *Magyar Hirlap* lelkes törekvése. Ezzel segít minden nemes ügyet.

Sem pártnak, sem hatalomnak nincsen befolyása a *Magyar Hirlapra*, melynek életjél fogva *Fenyő Sándor* a szerkesztője. Ebben is hű maradt önmagához. A művelt középosztályra támaszkodik. Főképpen annak a lelkehez szól. Magyar szempontból s hű hazafisággal. Lankadatlanul és osztatlanul.

Politikai információk a legalapossabbak. Szépirodalmi része elsöranгу. Hírszöveglettel pontos és kiflinő.

Mindent bőven és változatosan adja a *Magyar Hirlap*. Többel kedveskedik közönségének minden más hirlapnál. A legkiflinőbb írói erők sorakoznak szerkesztője köré.

Sok érdekes rovata közt állandóan szentel egyet a humornak, a vidámságnak. Ez a közkedveltségű „*Társaság*” rovata. A tisztviselők, a hivatalnokok, minden ügyekkel a *Magyar Hirlapot* keresik fel. Külön rovatot szentel nekik a lap. Jogos panaszaikat közli. Azok orvoslását sürgeli, kivívja.

S mindezekon kívül a kedvezményiek és különös előnyök egész sorozatát biztosítja előfizetőinek.

Jókai Mór, a legnagyobb magyar író, most az új felvétlen gyönyörű hosszabb elbeszélést kezd meg a *Magyar Hirlapban*.

Az új felvétlen kapják meg az előfizetők a diszes *Albumot* is. Teljesen ingyen, mint rendszeren.

Toldaj remek új regényét, a mely most folyik a lapban, az új előfizetőkhez külön levonatban juttatja el a kiadóhivatal.

A *Magyar Szalon* című pompás szépirodalmi folyóiratot jóval olesőbban kapják a *Magyar Hirlap* előfizetői. Épp így a *Kis Világ* című képek gyermeklapot, s a diszes *Franciaia Divatlapot*, mely fellinést kelt mindenfelé.

A *Magyar Hirlap* előfizetési ára negyedévre 3 forint 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Előfizetni bármely naptól kezdve lehet.

A kiadóhivatal s a szerkesztőség az V. ker., Honvéd-utca 4. szám alatt van.

Hirdetés ár 15 szög 30 kr., nem feltétlenül minden hirdetésnél 30 k. ...

KIS HIRDETESEK.

Csak megvásárolható és a munkálkodás teremtésével, továbbá általános keresők és az általános közérdekű dolgok elvégzésére való...

Csakis oly levelekre választunk, melyekkel valószerűen szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

ÁLLAT KERESOK.

Földimérsék... lakóitól 60 kérést vágást, 25 éves fiatal ember, 7 év gyakorlattal...

Építési.

Építési, építészeti vagy építési feladat kereső vagyok... építési feladat kereső vagyok...

Földművelés-iskolát

Építési feladat kereső vagyok... építési feladat kereső vagyok...

Ökölvelek

Ökölvelek, ökölvégek, ökölvégek... ökölvégek, ökölvégek...

Földművelés

Földművelés, földművelés... földművelés, földművelés...

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

60 év... 1899. június 21-én... 1899. június 21-én...

Irnoki állás.

A mindennapos irnok... irnok, irnok...

Grakornok

Grakornok, grakornok... grakornok, grakornok...

A keszűsi

A keszűsi, keszűsi... keszűsi, keszűsi...

Gazdasági

Gazdasági, gazdasági... gazdasági, gazdasági...

Gazdasági

Gazdasági, gazdasági... gazdasági, gazdasági...

ÁLLATOK.

Állatok, állatok... állatok, állatok...

Élődtözegek.

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Nagyiméltóságú

Nagyiméltóságú, nagyiméltóságú... nagyiméltóságú, nagyiméltóságú...

Rambouillet

Rambouillet, rambouillet... rambouillet, rambouillet...

Juhászatból

Juhászatból, juhászatból... juhászatból, juhászatból...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

WOLF JÁNOS

WOLF JÁNOS, wolf jános... wolf jános, wolf jános...

Tenyész-juh

Tenyész-juh, tenyész-juh... tenyész-juh, tenyész-juh...

Uradiumi

Uradiumi, uradiumi... uradiumi, uradiumi...

Földművelés

Földművelés, földművelés... földművelés, földművelés...

Gazdasági

Gazdasági, gazdasági... gazdasági, gazdasági...

Gazdasági

Gazdasági, gazdasági... gazdasági, gazdasági...

60 darab

60 darab, 60 darab... 60 darab, 60 darab...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

VEGYESEK

VEGYESEK, vegyesek... vegyesek, vegyesek...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Egy

Egy, egy... egy, egy...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Beszámolt

Beszámolt, beszámolt... beszámolt, beszámolt...

Földművelés

Földművelés, földművelés... földművelés, földművelés...

Repez, buza, arpa stb.

Repez, buza, arpa stb., repez, buza, arpa stb...

Gróf Erdődy Imre

Gróf Erdődy Imre, graf erdedy imre... graf erdedy imre, graf erdedy imre...

Kéz

Kéz, kéz... kéz, kéz...

Stab.

Stab, stab... stab, stab...

hennőfűtők

hennőfűtők, hennofutok... hennofutok, hennofutok...

FALB

FALB, falb... falb, falb...

Repczét,

Repczét, repczet... repczet, repczet...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Élődtözegek

Élődtözegek, élődtözegek... élődtözegek, élődtözegek...

Az ar-maróthi

Az ar-maróthi, az ar-marothi... az ar-marothi, az ar-marothi...

Gróf Erdődy Imre

Gróf Erdődy Imre, graf erdedy imre... graf erdedy imre, graf erdedy imre...

Szabadalmazott

Szabadalmazott, szabadalmazott... szabadalmazott, szabadalmazott...

Bajzath gnácz,

Bajzath gnácz, bajzath gnacz... bajzath gnacz, bajzath gnacz...

Magyar kir. államasutak

Magyar kir. államasutak, magyar kir. államasutak... magyar kir. államasutak, magyar kir. államasutak...

Hirdetmény

Hirdetmény, hirdetmény... hirdetmény, hirdetmény...

FALB

FALB, falb... falb, falb...

MEGJELENT

MEGJELENT, megjelent... megjelent, megjelent...

Susekha Richard

Susekha Richard, susekha richard... susekha richard, susekha richard...

Egyszerű

Egyszerű, egyszerű... egyszerű, egyszerű...

gazdasági

gazdasági, gazdasági... gazdasági, gazdasági...

számvitele

számvitele, számvitele... számvitele, számvitele...

paláma

paláma, palama... palama, palama...

Az ar-maróthi

Az ar-maróthi, az ar-marothi... az ar-marothi, az ar-marothi...

Köztelek

Köztelek, köztelek... köztelek, köztelek...

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlást vagrok elválnai; égyri

mélyrigolást szőlő-telepítésekhez.

Érteklők kéretek, hogy alant címmezber forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELEPFÖLD.

Hirdetmény.

Szilágyvármegyébe kebelezzt Nagy-Goroszló község határárt fkvó, Jasztrabszky Irma uróó nagykárolyi lakos tulajdonát képezó, mintegy **600 kat. hold szántó, 130 kat. hold legelő,** és **30 hold kaszálóbirtek,** megfelelő lak- és gazdasági épületekkel, vásárván, révjog, koresmaház- és vízi-malommal együtt

folyó év október hó 1-től

fogva

8043

hat évre bérbeadó.

A gazdasági felszerelés is átvehető. A bérleti feltételek megtudhatók

Borody György ügyvédnél, Nagy-Károlyban és Péchy Imre főszolgabírónál, Zsibón.

Magyar kölesbűs állattisztító társaság
mlnt szövetkezet
Budapest, VII., Erzsébet-körút 27.

Biztosítókati okfejtés:
lovak és szarvasmarák állattisztítás köztársaságban beállított árszettek megtérítésére.

Kárterítés helyze femell:

ha kólesbűsge és járványos betegségekből, vagy balozott bolygás passziól az állat, továbbá ha a szövetkezet kócsyvárosátat kócsyvárosátat kócsyvárosátat.

A lakó rendkívüli méréseltelők.

As állatok állat állatok: Bécs Szécheny György Mihályok, alant, Békésmegy Gyula Mihályok, prof. Bethlen Balázs az az kir. kamara, országgy. képviselő, műbírósok, az Péchy Imre országgy. képviselő, műbírósok, Chirizai György az az kir. kamara, országgy. képviselő, műbírósok, prof. Vókics Gábor, az az kir. kamara, országgy. képviselő, műbírósok, prof. Komar Péter, Hendei István, műbírósok, bárd Nyráry Béla, az az kir. kamara, műbírósok, prof. Tóth Gyula, műbírósok, dr. Simay Aladár, a Magyar agrár- és járvány-egészséges ügyvitel tanácsosa, műbírósok, ügyvéd Taly István, az az kir. kamara, a postai- és társasági ügyvitel tanácsosa, műbírósok, Zsibó Jenő, műbírósok, dr. Falcz Ignác, műbírósok, tiszti- és tanácsbíró, igazgatási tanács.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a tiszti igazgatóságok.

Magy. kir. Államvasutak.
92414/CH.

Hirdetmény.

Kölelmet-magyar vasúti kócsyvárosok. — Nyomdámba helyezésére.

... A folyó évi június hó 1-ével diebe lezött áruárúszabás II. rész. 1. füzeteként 191. oldalon a 17. sz. kivételös díjazásbál tárlójának utolsó rovatában a

Míróvics-szavargató-protantán versenyátokra néve fennálló díjtétel eszenel 353-ra helyettesítetik és szorral érvényes.

Budapest, 1899. június hó 10-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságá az éves vasúti nyilatkozatát és az állami nyilatkozatát (Tárgy. szám díjazatik).

A „SZEVEDI KENDERFONÓGYÁR R.-T.” SZEGEDEN
ajánlja saját készítményű tiszta kenderfonalakból előállított

valódi kenderzsákjait, melyek a hasonló elnevezés alatt forgalomba hozott, de csak ten, sőt nagyrészt jutából készített többi gyártmányokat **tar-tósságra** messze felülmúlják és annálisgra gazdaságok-ban kezelési eszközök kiválóan alkalmasak. A szákok **hectoiteres** és **2 vékás** nagyságban állandóan rakrtón vannak.

Birtok-bérbeadás.

A veszpémi püspökségnek somogymegei Görgeteg község határában (nagyatádi járásban) fekvő birtoka mely mintegy

1039	katasztr. hold	szántóföldből,
4	”	” kertből,
128	”	” rétből,
246	”	” mezei legelőből és
28	”	” belsőségek, majorságok stb.-ből

áll, — a tartozékos 931.388 kat. hold erdőből üzem-terveleg legeltethető részekkel együtt — **Veszprém**ben a püspöki javak kormányzóssági hivatalában folyó

1899. évi július hó 10-én d. e. 10 órákor

tartandó zárt ajánlati verseny útján ez évi október hó 1-étől kezdve 9, esetleg 12 évre haszonbér adatik.

A kellőg lepecsett s 1000 frt bánatpénzzel ellátandó ajánlatok a versenyátyalás fedrit időpontjáig Veszprémben a püspökség központi urd. pénztáránál nyujtandók be.

A bérleti feltételek megtekinthetők Veszprémben a püspöki jószágkormányzósnál. Kivánra megküldetnek.

Veszprém, 1899. évi június hó 17-én.

Rainprecht Antal
jószágkormányzó.

MARSCHALL A.
POZSONY

MARSCHALL A.

koosi-, hajtó-, lovagló- és istállószergár, gőzfűrésze és hajhajtó telepe
Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:
landauer broom, félfedeles, nyitott vadászkocsijait és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelen és a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtószipjak. Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

**Mintaraktár a kereskedelmi múzeum állandó kiállításában Budapest, Városliget.
KÉPES ÁRVEZETKÉNT INGYEN ÉS BÉRMENTE.**

„Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest. (Közlelek).